

ÎN LUMEA POVEȘTIILOR LUI ION CREANGĂ

cu jocuri
și exerciții

VÂRSTA
7+

ANTEEA

În lumea poveștilor lui Ion Creangă

- cu jocuri și exerciții -

editura **ANTEEA** Cluj-Napoca
tel. 0364-437706; 0744-423436

Ilustrații: ADRIAN BARBU

Seleție și exerciții: LUCIA COCIȘIU

Tehnoredactare: LUCIANA CIOBANU

Pre-press: ROPRINT

Tipărit la: CristalPrint

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

COCIȘIU, LUCIA

În lumea poveștilor lui Ion Creangă , cu jocuri și exerciții / Lucia
Cocișiu. - Cluj Napoca : Anteea, 2011

Bibliogr.

ISBN 978-973-1948-20-1

371.382

textele sunt reproduse după:

Ion Creangă – Opere, editura Fundației Culturale Române, București 1993

Dragi copii mari și mici, cadre didactice, părinți și bunici,

Cartea conține 7 povești și 2 poezii scrise de cel mai mare povestitor român și se adresează copiilor cu vârsta peste 7 ani. După ce au parcurs textul, copiii trebuie să rezolve exercițiile și să răspundă la întrebările legate de povestea respectivă, iar la final se pot delecta, dezlegând rebusuri și exerciții-joc. De asemenea, pentru înțelegerea textului, regionalismele sunt explicate în glosarul de la finele cărții.

De la Nică a lui Ștefan a Petrei la cel mai mare povestitor român

Trăia odată, în satul Humulești, din inima Moldovei, în vremuri îndepărtate, un băiat cu păr bălai, tare, tare neastâmpărat, zglobiu și pus mereu pe șotii, pe care toți al casei îl strigau "Nică". Nică omora muștele cu ceaslovul, Nică fura cireșele mătușii Mărioara, Nică ducea pupăza din tei la târg să o vândă. Mai târziu, peste ani, năstrușnicul Nică s-a transformat într-un povestitor cu mare haz, care și-a așternut amintirile din copilărie în cartea cu același nume și a lăsat posterității o serie de povești, povestiri și anecdote, care au încântat generații întregi.

Despre cine vorbim? Vorbim, desigur, despre Ion Creangă, cel supranumit "cel mai mare povestitor român", scriitorul cu suflet de copil. *"Sunt născut la 1 martie 1837 în satul Humulești, județul Neamțului, Plasa de Sus, din părinți români: Ștefan a lui Petrea Ciubotariul din Humulești și soția sa Smaranda, născută David Creangă, din satul Pipirig, județul Neamțului"*, declara el în "Fragment de biografie". În casa din Humulești a lui Ștefan și a Smarandei – părinții scriitorului - s-au născut în total 8 copii: Ion, Zahei, Maria, Ecaterina, Ileana, Teodor, Vasile și Petre. Ultimii trei băieți își găsesc sfârșitul la o vârstă foarte fragedă, Ecaterina se stinge din viață în 1893, iar Zahei, Maria și Ileana trăiesc până în 1919.

Între 1846-1853, de la vârsta de 8-9 ani, Nică al Smarandei frecventează, cu mari peripeții (aflăm din "Amintiri din copilărie") cursurile școlii din sat, susținută de biserică. Apoi, bunicul îl duce, pe el și pe fratele mai mic al mamei, la școala din Broșteni, unde îl are profesor pe Nicolae Nanu și unde rămâne până când se umple de râie de la caprele Irinucăi.

Pentru că mama îl dorea neapărat preot, Nică e trimis și la Școala Domnească de la Tg. Neamț, iar apoi, la Școala catihetică din Fălticeni, unde se înscrie sub numele Ion Creangă (a preluat numele de fată al mamei), pe care l-a păstrat toată viața. Mai urmează încă o școală, seminarul teologic de la Socola, pe care îl termină cu note foarte bune. Se însoară mai apoi cu Ileana iar în 1859 devine diacon al bisericii 40 de sfinți, din Iași. În 1860 i se naște unicul băiat, Constantin, iar 5 ani mai târziu devine institutor, după absolvirea unei școli care pregătea învățători. Ca pedagog, este foarte apreciat și participă la elaborarea a 4 manuale școlare. În 1875 îl va cunoaște pe Eminescu, cu care va lega o prietenie frumoasă, ce va dura până la moartea poetului. La îndemnul lui, de altfel, Creangă începe să-și scrie operele și să frecventeze cenaclul literar Junimea. Între timp, însă, nori negri s-au abătut asupra căsniciei și a carierei sale profesionale: soția îl părăsește și Creangă este nevoit să divorțeze, este exmatriculat apoi din rândul clerului. Nu după mult timp, este dat afară și din învățământ, unde s-a întors însă, după 2 ani de lipsă și după intervenția lui Titu Maiorescu, devenit Ministru al Cultelor, care îl aprecia foarte mult.

Între 1875-1883, în bojdeuca sa din cartierul Jicău, din Iași, Creangă scrie minunatele și nemuritoarele sale povești, povestirile, dar și romanul autobiografic "Amintiri din copilărie". În toată această perioadă Eminescu este alături de el, îl vizitează des și îi citește manuscrisele. Se stinge din viață la 31 decembrie 1889, doar la câteva luni după moartea prietenului său, Eminescu, pe care l-a plâns îndelung și este îngropat la cimitirul Eternitatea, din Iași.

Ion Creangă a lăsat în urma sa o operă impresionantă, nu neapărat prin dimensiuni, cât prin originalitate și valoare literară. Poveștile sale, pline de învățăminte, sunt unice prin umorul și ironia lor, iar limbajul popular folosit de autor ne farmecă și ne determină să le citim de fiecare dată cu aceeași plăcere, fie că suntem copii sau adulți.

în Iași

în Humulești
Pipirig

în

Ștefan Crișan și Smaranda

Ștefan a Petrei și Ileana

Ștefan a Petrei și Smaranda

mama sa vroia să-l facă profesor
mama sa vroia să-l facă preot

cu I.L. Caragiale

cu Ion Slavici

cu Mihai Eminescu

- ☐ Harap Alb
- ☐ Făt Frumos din Lacrimă
- ☐ Soacra cu trei nurori
- ☐ Zâna zorilor
- ☐ Dânilă Prepeleac

- ☐ Fata babei și fata moșneagului
- ☐ Prâslea cel voinic și merele de aur
- ☐ Ursul păcălit de vulpe
- ☐ Greuceanu
- ☐ Punguța cu doi bani

Capra cu trei iezi

Era odată o capră care avea trei iezi. Iedul cel mare și cu cel mijlociu dau prin băț de obraznici ce erau; iară cel mic era harnic și cuminte. Vorba ceea : "*Sunt cinci degete la o mână și nu samănă toate unul cu altul*".

Într-o zi, capra cheamă iezii de pe-afară și le zice:

- Dragii mamei copilași! Eu mă duc în pădure ca să mai duc ceva de-a mâncării. Dar voi, încuiеți ușa după mine, ascultați unul de altul, și să nu cumva să deschideți până ce nu-ți auzi glasul meu. Când voiu veni eu, am să vă dau de știre, ca să mă cunoașteți, și am să vă spun așa:

Trei iezi cucuiеți, / Ușa mamei descuiеți! / Că mama v-aduce vouă: / Frunze-n buze, / Lapte-n țâțe, / Drob de sare / În spinare, / Mălăieș / În călcăieș / Smoc de flori / Pe subsuori.

- Auzit-ați ce-am spus eu?

- Da, mămucă, ziseră iezii.

- Pot să am nădejde în voi?

- Să n-ai nici o grijă, mămucă, apucară cu gura înainte cei mai mari. Noi suntem odată băieți, și ce-am vorbit odată vorbit rămâne.

- Dacă-i așa, apoi veniți să vă sărute mama! Dumnezeu să vă apere de cele rele, și mai rămâneți cu bine!

- Mergi sănătoasă, mămuică, zise cel mic, cu lacrimi în ochi, și Dumnezeu să-ți ajute ca să te întoarne cu bine și să ne-aduci demâncare.

Apoi capra iese și se duce în treaba ei. Iar iezii închid ușa după dânsa și trag zăvorul. Dar vorba veche : "*Păreții au urechi și fereștile ochi*". Un dușman de lup - ș-apoi știți care ? - chiar cumătrul caprei, care de mult pândea vreme cu prilej ca să pape iezii, trăgea cu urechea la păretele din dosul casei, când vorbea capra cu dânsii.

"Bun! zise el în gândul său. Ia, acum mi-e timpul... De i-ar împinge păcatul să-mi deschidă ușa, halal să-mi fie! Știu că i-aș cărnoși și i-aș jumuli!" Cum zice, și vine la ușă; și cum vine, și începe:

Trei iezi cucuieți, / Ușa mamei descuieți! / Că mama v-aduce vouă: / Frunze-n buze, / Lapte-n țâțe, / Drob de sare / În spinare, / Mălăieș / În călcăieș / Smoc de flori / Pe subsuori.

- Hai! deschideți cu fuga, dragii mamei, cu fuga!

- Ia! Băieți, zise cel mai mare, săriți și deschideți ușa, că vine mama cu demâncare.

- Sărăcuțul de mine! zise cel mic. Să nu cumva să faceți pozna să deschideți, că-i vai de noi! Asta nu-i mămuca. Eu o cunosc de pe glas; glasul ei nu-i așa de gros și de răgușit, că-i mai subțire și mai frumos!

Lupul, auzind aceste, se duse la un ferar și puse să-i ascute limba și dinții, pentru a-și subția glasul, ș-apoi, întorcându-se, începu iar:

Trei iezi cucuieți / Ușa mamei descuieți!...

- Ei, vedeți, zise iarăși cel mare; dacă mă potrivesc eu vouă? Nu-i mămuca, nu-i mămuca!

D-apoi cine-i dacă nu-i ea ? Că doar și eu am urechi! Mă duc să-i deschid.

- Bădică! Bădică! zise iarăși cel mic. Ascultați-mă și pe mine! Poate mai de-apoi a veni cineva ș-a zice:

Deschideți ușa, / Că vine mătușa!

ș-atunci voi trebuie numaidecât să deschideți? D-apoi nu știți că mătușa-i moartă de când lupii albi și s-a făcut

oale și ulcioare, sărmana?

- Apoi, da! nu spun eu bine? zise cel mare. Ia, de-atunci e rău în lume, de când a ajuns coada să fie cap... Dacă te-i potrivi tu acestora, îi ține mult și bine pe mămuca afară. Eu, unul, mă duc să deschid.

Atunci mezinul se vâără iute în horn și, sprijinit cu picioarele de prichiciu și cu nasul de funingine, tace ca peștele și tremură ca varga de frică. Dar frica-i din raiu, sărmana! Asemene cel mijlociu, tuștiu! iute sub un chersin; se-nghemuiește acolo cum poate, tace ca pământul și-i tremură carnea pe dânsul de frică: *Fuga-i rușinoasă, da-i sănătoasă!*

... Însă cel mare se dă după ușă și - să tragă, să nu tragă? - în sfârșit, trage zăvorul... Când iaca!... ce să vadă? și-apoi mai are când vede?... căci lupului îi scăpărau ochii și-i sfârâia gâtulejul de flămând ce era. Și, nici una, nici două, haț! pe ied de gât, îi rătează capul pe loc și-l mănâncă așa de iute și cu atâta poftă, de-ți părea că nici pe-o măsea nu are ce pune. Apoi se linge frumușel pe bot și începe a se învârti prin casă cu neastâmpăr, zicând:

- Nu știi, părerea m-a amăgit, ori am auzit mai multe glasuri? Dar ce Dumnezeu?! Parc-au intrat în pământ... Unde să fie? Se ițește el pe colo, se ițește pe dincolo, dar pace bună! Iezii nu-s nicăiri!

- Mă!... că mare minune-i asta!... dar nici acasă n-am de coasă... ia să mai odihnesc oleacă aste bătrânețe!

Apoi se îndoaie de șele cam cu greu, și se pune pe chersin. Și când s-a pus pe chersin, nu știu cum s-au făcut, că ori chersinul a crăpat, ori cumătrul a strănutat...

Atunci iedul de sub chersin, să nu tacă? - Îl păștea păcatul și-l mânca spinarea, sărăcuțul!

- Să-ți fie de bine, nănașule!

- A!... ghidi! ghidi! ghiduș ce ești! Aici mi-ai fost? Ia vină-ncoace la nănășelul, să te pupe el! Apoi ridică chersinul binișor, înșfăcă iedul de urechi și-l flocăiește și-l jumulește și pe-acela de-i merg petecele!... Vorba ceea: *"Că toată paserea pe limba ei piere"*.

Pe urmă se mai învârtă prin casă, doar a mai găsi ceva, dar nu găsește nimic, căci iedul cel cuminte tăcea molcum în horn, cum tace peștele în borș la foc. Dacă vede lupul și

vede că nu mai găsește nimic, își pune în gând una: așază cele două capete cu dinții rânjiți în ferești, de ți se părea că râdeau; pe urmă unge toți pereții cu sânge, ca să facă și mai mult în ciuda caprei, ș-apoi iese și-și caută de drum. Cum a ieșit dușmanul din casă, iedul cel mic se dă iute jos din horn și încuie ușa bine. Apoi începe a se scărmana de cap și a plânge cu amar după frățiorii săi... Când jălea el așa, iacă și capra venea cât putea, încărcată cu de-a mâncării și gâfuind. ... Dar când s-apropie bine, ce să vadă? Un fior rece ca gheața îi trece prin vine, picioarele i se taie, un tremur o cuprinde în tot trupul, și ochii i se păinjinesc. Și ce era nu era a bine!... Ea însă tot merge pân' la ușă, cum poate, crezând că părerea o înșală... și cum ajunge, și începe:

Trei iezi cucuieti, / Ușa mamei descuieti! / Că mama v-aduce vouă: / Frunze-n buze, / Lapte-n țâțe, / Drob de sare / În spinare, / Mălăieș / În călcăieș / Smoc de flori / Pe subsuori.

Atunci iedul mezin - care acum era și cel dintâi și cel de pe urmă - sare iute și-i deschide ușa. Apoi s-aruncă în brațele mamei și cu lacrimi de sânge începe a-i spune:

- Mămucă, mămucă, uite ce am pățit noi! Mare foc și potop au căzut pe capul nostru!

Capra atunci, holbând ochii lung prin casă, o cuprinde spaima și rămâne încremenită!... Dar mai pe urmă, îmbărbătându-se, și-a mai venit puțin în fire ș-a întrebat:

- Da' ce-a fost aici, copile?

- Ce să fie, mămucă? Ia, cum te-ai dus dumneata de-acasă, n-a trecut tocmai mult și iacă cineva s-aude bătând la ușă și spunând:

Trei iezi cucuieti, / Mamei ușa descuieti...

- Și?...

- Și frate-meu cel mare, nătâng și neastâmpărat cum îl știi, fuga la ușă să deschidă.

- Ș-atunci?...

- Atunci, eu m-am vârat iute în horn, și frate-meu cel mijlociu în chersin, iar cel mare, după cum îți spun, se dă cu nepăsare după ușă și trage zăvorul!...

- Ș-atunci?...

- Atunci, grozăvie mare ! Nănașul nostru și prietenul

dumitale, cumătrul lup, se și arată în prag!

- Cine? Cumătrul meu? El? Care s-a jurat pe părul său că nu mi-a spărie copilașii niciodată?...

- Of, mămucă, of! Mai bine taci și lasă-l în plata lui Dumnezeu! Că știi că este o vorbă: *"Nici pe dracul să-l vezi, da' nici cruce să-ți faci!"*

- Ba nu, dragul mamei! "Că până la Dumnezeu, sfinții îți ieu sufletul." Și-apoi ține tu minte, copile, ce-ți spun eu: că de i-a mai da lui nasul să mai miroase p-aici, apoi las'!... Numai tu, să nu cumva să te răsuflă cuiva, ca să prindă el de veste.

Și de-atunci căuta și ea vreme cu prilej ca să facă pe obraz cumătru-său. Se pune ea și stă în cumpene, cum să dreagă și ce să-i facă?

"Aha! Ia, acum i-am găsit leacul, zise ea în gândul său. Taci! Că i-oiu face eu cumătrului una de ș-a mușca labele!"

Aproape de casa ei era o groapă adâncă; acolo-i nădejdea caprei.

- La cadă cu dubală, cumătre lup, că nu-i de chip!... Ia, de-acu să-ncepe fapta: Hai la treabă, cumătrită, că lupul ți-a dat de lucru!

Și așa zicând, pune poalele-n brâu, își suflecă mânicele, ațâță focul și s-apucă de făcut bucate. Face ea sarmale, face plachie, face alivenci, face pască cu smântână și cu ouă și fel de fel de bucate.

Apoi umple groapa cu jărat și cu lemne putregăioase ca să ardă focul mocnit. După asta așază o leașă de nuielă numai întinată și niște frunzări peste dânsa: peste frunzări toarnă țărână și peste țărână așterne o rogojină. Apoi face un scăuieș de ceară anume pentru lup. Pe urmă lasă bucatele la foc să fearbă și se duce prin pădure să caute pe cumătru-său și să-l poftască la praznic. Merge ea cât merge prin codru, până ce dă pe-o prăpastie grozavă și întunecoasă și pe-o tihăraie dă peste lup.

- Bună vreme, cumătore! Da' ce vânt te-a abătut pe-aici?

- Bună să-ți fie inima, cumătre, cum ți-i căutătura... apoi da, nu știi dumneata că nevoia te duce pe unde nu ți-i voia? Ia, nu știu cine-a fost pe la mine pe-acasă în lipsa mea, că știu că mi-a făcut-o bună!

- Ca ce fel, cumătriță dragă?

- Ia, a găsit iezii singurei, i-a ucis și i-a crâmpoțit, de le-am plâns de milă! Numai văduvă să nu mai fie cineva!

- Da' nu mai spune, cumătră!

- Apoi de-acum, ori să spun, ori să nu mai spun, că totuna mi-e. Ei, mititeii, s-au dus cătră Domnul, și datoria ne face să le căutam de suflet. De aceea am făcut și eu un praznic, după puterea mea, și am găsit de cuviință să te poftesc și pe d-ta, cumătre; ca să mă mai mângâi...

- Bucuros, dragă cumătră, dar mai bucuros eram când m-ai fi chemat la nuntă.

- Te cred, cumătre, d-apoi, da, nu-i cum vrem noi, ci-i cum vre Cel-de-sus.

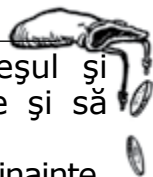
Apoi capra pornește înainte plângând, și lupul după dânsa, prefăcându-se că plânge....

...- Apoi da, cumătră; se vede că și lui Dumnezeu îi plac tot pușori de cei mai tineri.

- Apoi, dacă i-ar fi luat Dumnezeu, ce ți-ar fi? D-apoi așa?

- Doamne, cumătră, Doamne! Oiu face și eu ca prostul... Oare nu cumva nenea Martin a dat pe la dumneata pe-acasă? Că mi-aduc aminte ca acu că l-am întâlnit odată prin zmeuriș; și mi-a spus că dacă-i vrea dumneata să-i dai un băiet, să-l învețe jocăria.

Și din vorbă-n vorbă, din una-n alta, ajung pân-acasă la cumătră!

- Ia poftim, cumătre, zise ea luând scăuieșul și punându-l deasupra groapei cu pricina, șezi cole și să ospătezi oleacă din ceea ce ne-a dat Dumnezeu!

Răstoarnă apoi sarmalele în strachină și i le pune dinainte.

Atunci lupul nostru începe a mânca hâlpav; și gogâlt, gogâlt, gogâlt, îi mergeau sarmalele întregi pe gât.

- Dumnezeu să ierte pe cei răposați, cumătră, că bune sarmale ai mai făcut!

Și cum ospăta el, buf! cade fără sine în groapa cu jăritic, căci scăuieșul de ceară s-a topit, și leașa de pe groapă nu era bine sprijinită: nici mai bine, nici mai rău, ca pentru cumătru.

- Ei, ei! Acum scoate, lupe, ce-ai mâncat ! Cu capra ți-ai pus în cârd? Capra ți-a venit de hac!

- Văleu, cumătră, tălpele mele! Mă rog, scoate-mă că-mi arde inima-n mine!

- Ba nu, cumătre; c-așa mi-a ars și mie inima după iezișorii mei ! Lui Dumnezeu îi plac pui de cei mai tineri; mie însă-mi plac și de iști mai bătrâni, numai să fie bine fripți; știi, cole, să treacă focul printr-înșii.

- Cumătră, mă pârlesc, ard de tot, mor, nu mă lăsa!

- Arzi, cumătre, mori, că nici viu nu ești bun ! De-abie i-a mai trece băietului istuia de spărieț, că mult păr îmi trebuia de la tine ca să-l afum. Ți-aduci aminte, dihanie răutăcioasă și spurcată, când mi te-ai jurat pe părul tău? Și bine mi-ai mâncat iezișorii!....După aceasta, capra și cu iedul au luat o căpiță de fân și-au aruncat-o peste dânsul, în groapă, ca să se mai potolească focul. Apoi, la urma urmelor, năpădiră asupra lui și-i mai trântiră în cap cu bolovani și cu ce-au apucat, până-l omorâră de tot. (...)

Și auzind caprele din vecinătate de una ca aceasta, tare le-au mai părut bine! Și s-au adunat cu toatele la priveghiu și unde nu s-au așternut pe mâncate și pe băute, veselindu-se împreună...

Și eram și eu acolo de față, și-ndată după aceea am încălecat iute pe-o șea, și-am venit de v-am spus povestea așa, și-am mai încălecat pe-o roată și v-am spus jitia toată; și unde n-am mai încălecat pe-o capșună și v-am spus, oameni buni, o mare și gogonată minciună !

Răspunde la următoarele întrebări:

- Care sunt personajele acestei povești?
- Ce le-a spus capra ieșilor înainte de a pleca după mâncare?
- Cum a ajuns lupul în casa caprei?
- Cum a reușit să scape iedul cel mic?

Care ied a ascultat sfaturile mamei?

1. iedul cel mare.
2. iedul cel mic.
3. iedul cel mijlociu.
4. iedul cel mijlociu, împreună cu cel mic.

Completați următoarele propoziții:

Capra avea.....ieși.

Iedul era cel mai ascultător.

Capra a vrut să-l păcălească pe lup pentru că acesta ...

.....

Ce mâncare a pregătit capra pentru lup?

sarmale spaghetti plăcintă alivenci friptură
pui fript tort

Desparte în silabe următoarele cuvinte, trasând o linie sub fiecare silabă:

mângâi gătlejul găfâind scâmbie
neastâmpărat

Găsește cuvinte care să rimeze cu:

copilași fior ied grozav nuntă groapă

Ordonăți în propoziții următoarele cuvinte:

și, mic, harnic, cel, era, iedul, cuminte

.....

neascultător, mare, prostuș, iedul, și, cel, era

.....

Găsește cuvinte cu același sens pentru:

bește

praznic

funingine

oleac

Ce vrea să spună autorul în următoarele situații:

“Iedul cel mare și cu cel mijlociu dau prin bătăi de obraznici ce erau.”

- Cei doi iezi se băteau cu bețele.

- Cei doi iezi erau foarte obraznici.

“Numai tu și nu cumva și tui fli cuiva...”

- Și nu cumva și spui cumva.

- Și nu cumva și suflă spre cineva.

Capra i-a întins o cursă lupului și acesta și-a găsit sfârșitul în flăcări. Crezi că a procedat corect? Care este părerea ta?

Caută în tabelul de mai jos 20 de cuvinte cu același înțeles pentru lup.

L	O	N	P	R	O	S	V
E	N	E	G	H	I	O	B
S	T	U	P	A	R	D	M
Z	I	N	E	T	O	T	G

Spune și tu:

Capra crapă piatra-n patru, piatra crapă piatra-n patru.

Ce învățăm din această poveste?

*Să asculta în totdeauna deplin și, sînuie și idincuvântul
lor, cîci astfel, veși fi feri în via de multe situații neplăcute.*

Punguța cu doi bani

Era odată o babă și un moșneag. Baba avea o găină, și moșneagul un cucuș; găina babei se oua de câte două ori pe fiecare zi și baba mîncă o mulțime de ouă; iar moșneagului nu-i da nici unul. Moșneagul într-o zi perdu răbdarea și zise:

— Măi babă, mănânci ca în târgul lui Cremene. Ia dă-mi și mie niște ouă, ca să-mi prind pofta măcar.

— Da' cum nu! zise baba, care era foarte zgârcită. Dacă ai poftă de ouă, bate și tu cucușul tău, să facă ouă, și-i mîncă; că eu așa am bătut găina, și iacătă-o cum se ouă.

Moșneagul, pofticios și hapsân, se ia după gura babei și, de ciudă, prinde iute și degrabă cucușul și-i dă o bătaie bună, zicînd:

— Na! ori te ouă, ori du-te de la casa mea; ca să nu mai strici mîncarea degeaba.

Cucușul, cum scăpă din mînile moșneagului, fugi de-acasă și umbla pe drumuri, bezmetec. Și cum mergea el pe-un drum, numai iată găsește o punguță cu doi bani. Și cum o găsește, o și ia în clonț și se întoarne cu dînsa înapoi către casa moșneagului. Pe drum se întîlnește c-o trăsură c-un boier și cu niște cucoane. Boierul se uită cu băgare de seamă la cucuș, vede în clonțu-i o punguță și zice vezeteului:

— Măi! ia dă-te jos și vezi ce are cucușul cela în plisc.

Vezeteul se dă iute jos din capra trăsuri, și c-un feliu de meșteșug, prinde cucușul și luîndu-i punguța din clonț o dă boieriului. Boieriul o ia, fără păsare o pune în buzunar și pornește cu trăsura înainte. Cucușul, supărat de asta, nu se lasă, ci se ia după trăsură, spuind neîncetat:

— Cucurigu! Boieri mari, dați punguța cu doi bani!

Boierul, înciudat, când ajunge în dreptul unei fântâni, zice vezeteului:

— Mă! ia cucoșul ist obraznic și-l dă în fântâna ceea.

Vezeteul se dă iarăși jos din capră, prinde cucoșul și-l azvârle în fântână! Cucoșul, văzând această mare primejdie, ce să facă? Începe-a înghiți la apă; și-nghite, și-nghite, până ce-nghite toată apa din fântână. Apoi zboară de-acolo afară și iarăși se ia în urma trăsorei, zicând:

— Cucurigu! Boieri mari, dați punguța cu doi bani!

Boierul, văzând aceasta, s-a mirat cumplit și a zis:

— Mă! da' al dracului cucoș i-aista! Ei, las' că ți-oiu da eu ție de cheltuială, măi crestatule și pintenatule!

Și cum ajunge acasă, zice unei babe de la bucătărie să ia cucoșul, să-l azvârle într-un cuptor plin cu jărat și să pună o lespede la gura cuptorului. Baba, cânoasă la inimă, de cuvânt; face cum i-a zis stăpânu-său. Cucoșul, cum vede și astă mare nedreptate, începe a vărsa la apă; și toarnă el toată apa cea din fântână pe jărat, până ce stinge focul de tot, și se răcorește cuptoriul; ba încă face ș-o apăraie prin casă, de s-au îndrăcit de ciudă hârca de la bucătărie. Apoi dă o bleandă lespezei de la gura cuptorului, iese teafăr și de-acolo, fuga la fereastra boierului și începe a trânti cu ciocul în geamuri și a zice:

— Cucurigu! Boieri mari, dați punguța cu doi bani!

— Măi, că mi-am găsit beleaua cu dihania asta de cucoș, zise boierul cuprins de mierare. Vezeteu! Ia-l de pe capul meu și-l zvârle în cireada boilor ș-a vacilor; poate vreun buhaiu înfuriat i-a veni de hac; l-a lua în coarne, și-om scăpa de supărare.

Vezeteul iarăși ia cucoșul și-l zvârle în cireadă! Atunci, bucuria cucoșului! Să-l fi văzut cum înghițea la buhai, la boi, la vaci și la viței; păn-a înghițit el toată cireada, ș-a făcut un pânțece mare, mare cât un munte! Apoi iar vine la fereastră, întinde aripele în dreptul soarelui, de întunecă de tot casa boierului, și iarăși începe!

— Cucurigu! Boieri mari, dați punguța cu doi bani!

Boierul, când mai vede și astă dandanaie, crăpa de ciudă și nu știa ce să mai facă, doar va scăpa de cucoș. Mai stă boierul cât stă pe gânduri, până-i vine iarăși în cap una.

— Am să-l dau în haznaua cu banii; poate va înghiți la galbeni, i-a sta vreunul în gât, s-a îneca și-oiu scăpa de dânsul.

Și, cum zice, umflă cucosușul de-o aripă și-l zvârle în haznaua cu banii; căci boierul acela, de mult bănărit ce avea, nu-i mai știa numărul. Atunci cucosușul înghite cu lăcomie toți banii și lasă toate lăzile pustii. Apoi iese și de-acolo, el știe cum și pe unde, se duce la fereastra boierului și iar începe:

— Cucurigu! Boieri mari, dați punguța cu doi bani!

Acum, după toate cele întâmplăte, boierul, văzând că n-are ce-i mai face, i-azvârle punguța. Cucosușul o ia de jos cu bucurie, se duce la treaba lui și lasă pe boier în pace. Atunci toate paserile din ograda boierească, văzând voinicia cucosușului, s-au luat după dânsul, de ți se părea că-i o nuntă, și nu altăceva; iară boierul se uita galiș cum se duceau paserile și zise oftând:

— Ducă-se și cobe și tot, numai bine că am scăpat de belea, că nici lucru curat n-a fost aici!

Cucosușul însă mergea țăntoș, iar paserile după dânsul, și merge el cât merge, până ce ajunge acasă la moșneag, și de pe la poartă începe a cânta:

"Cucurigu!!! cucurigu!!!"

Moșneagul, cum aude glasul cucosușului, iese afară cu bucurie; și, când își aruncă ochii spre poartă, ce să vadă?

Cucosușul său era ceva de spăriet! Elefantul ți se părea purice pe lângă acest cucos; și-apoi în urma lui veneau cârduri nenumărate de paseri, care de care mai frumoase,

mai cucuiete și mai boghete. Moșneagul, văzând pe cucușul său așa de mare și de greoiu, și încunjurat de-atâta amar de galițe, i-a deschis poarta. Atunci cucușul i-a zis:

— Stăpâne, așterne un țol aici în mijlocul ogrăzii.

Moșneagul, iute ca un prâsnel, așterne țolul. Cucușul atunci se așază pe țol, scutură puternic din aripi și îndată se umple ograda și livada moșneagului, pe lângă paseri, și de cirezi de vite; iară pe țol toarnă o movilă de galbeni, care strălucea la soare de-ți lua ochii! Moșneagul, văzând aceste mari bogății, nu știa ce să facă de bucurie, sărutând mereu cucușul și dezmerdându-l. Atunci, iaca și baba vine nu știu de unde; și, când a văzut unele ca aceste, numa-i sclipeau răutăcioasei ochii în cap și plesnea de ciudă.

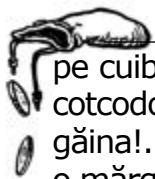
— Moșnege, zise ea rușinată, dă-mi și mie niște galbeni!

— Ba pune-ți pofta-n ți-am cerut ouă, știi ce mi-ai tu găina, să-ți aducă galbeni; cucușul, știi tu din a cui iaca ce mi-a adus!

Atunci baba se duce în poiată, găbuiește găina, o apucă de coadă și o ia la bătaie, de-ți venea să-i plângi de milă! Biata găină, cum scapă din mâinile babei, fuge pe drumuri. Și cum mergea pe drum, găsește și ea o mărgică ș-o înghite. Apoi răpede se întoarce acasă la babă și începe de pe la poartă: "Cot, cot, cotcodac!" Baba iese cu bucurie înaintea găinei. Găina sare peste poartă, trece iute pe lângă babă și se pune

cuiu, măi babă! Când răspuns? Bate acum și c-așa am bătut eu pricină... și

pe cuibariu; și, după vrun ceas de ședere, sare de pe cuibariu, cotcodocind. Baba atunci se duce cu fuga, să vadă ce i-a făcut găina!... Și, când se uită în cuibariu, ce să vadă? Găina se ouase o mărgică.

Baba, când vede că ș-a bătut găina joc de dânsa, o prinde ș-o bate, ș-o bate, pân-o omoară în bătaie! Și așa, baba cea zgârcită și nebună a rămas de tot săracă, lipită pământului. De-acu a mai mânca și răbdări prăjite în loc de ouă; că bine și-a făcut răs de găină și-a ucis-o fără să-i fie vinovată cu nemica, sărmana!

Moșneagul însă era foarte bogat; el și-a făcut case mari și grădini frumoase și trăia foarte bine; pe babă, de milă, a pus-o găinăriță, iară pe cucuș îl purta în toate părțile după dânsul, cu salbă de aur la gât și încălțat cu ciubotele galbene și cu pinteni la călcâie, de ți se părea că-i un irod de cei frumoși, iară nu cucuș de făcut cu borș.

Care sunt personajele acestei povești?

Alege însușirile potrivite fiecărui personaj:

cocoșul	încapănat	moșneagul	naiv	baba	milosă
	incinos		inteligent		generoasă
	iste		invidios		zgârcit

Cocoșul a plecat de acasă pentru că:

- nu mai suporta să fie bătut și umilit de moșneag
- vroia să se îmbogățească
- moșneagul l-a trimis de acasă, pentru că nu făcea ouă
-

De ce crezi că nu a vrut cocoșul să renunțe la punguța sa?

Doar 2 variante sunt corecte.

- credea că este fermecat
- era a lui, pentru că el o găsea și i se cuvenea
- vroia să o ducă moșneagului, ca să-l îmbuneze

○ s-a enervat pe boier, care a dispus s□-i fie luat□
○ ungu□a
○

○ Merotează ideile în ordinea succesiunii lor:

- Coco□ul a ie□it din cuptor teaf□r.
- Coco□ul a g□sit pingu□a pe strad□.
- Boierul arunc□ coco□ul în haznaua cu bani.
- Vizitiul arunc□ coco□ul în fântân□.
- Vizitiul arunc□ coco□ul în ciread□.

Alege ceea ce se potrivește fiecărui personaj:

Coco□ul este: iste□, prostu□, descurc□re□, obraznic, perseverent.

Mo□ule este: invidios, r□bd□tor, hapsân, ner□bd□tor, poficios.

Baba este: rea, bun□, darnic□, zgârcit□, în□eleapt□.

G□ina este: ascult□toare, neascult□toare.

Boierul este: generos, milos, zgârcit, r□u, bun.

Explicați ce vrea să spună autorul în cele ce urmează:

“- M□i bab□, m□nânci ca în târgul lui Cremene. Ia d□-mi □i mie ni□te ou□, ca s□-mi prind pofa m□car.”

Unește expresiile cu același înțeles:

s□-l zvârle

s□rac□ lipit□ p□mântului

g□buie□te

cânoas□ la inim□

prinde

s□-l arunce

foarte rea

foarte s□rac□

Adaugă câte o însușire următoarelor cuvinte:

ap□

tr□sur□

p□s□ri

ograd□

ciread□

ou□

bor□

Dacă nu este "hapsân", este:

bun harnic milos darnic

Completează spațiile goale cu o sul fiecărui cuvânt și vei afla pe verticală numele unui bun prieten de scriitorului Ion Creangă.

bun

prieten

lini tit

amabil

adormit

antipatic

zgârcit

nec jit

Ce învățătură ați desprins, dragi copii, din această poveste?

C prin perseveren , curaj i iste ime se pot ob ine multe în via , în ciuda greut ilor întâmpinate.

Ursul păcălit de vulpe

Era odată o vulpe vicleană, ca toate vulpile. Ea umblase o noapte întreagă după hrană și nu găsisese nicăiri. Făcându-se ziua albă, vulpea iese la marginea drumului și se culcă sub o tufă, gândindu-se ce să mai facă, ca să poată găsi ceva de mâncare. Șazănd vulpea cu botul întins pe labele de dinainte, îi vine miros de pește. Atunci ea rădică puțin capul și, uitându-se la vale, în lungul drumului, zărește venind un car tras de boi.

— Bun! gândi vulpea. Iaca hrana ce-o așteptam eu. Și îndată iese de sub tufă și se lungește în mijlocul drumului, ca și cum ar fi fost moartă.

Carul apropiindu-se de vulpe, țăranul ce mâna boii

o vede și, crezând că-i moartă cu adevărat, strigă la boi: "Aho! Aho!" Boii se opresc. Țăranul vine spre vulpe, se uită la ea de aproape și, văzând că nici nu suflă, zice: "*Bre! da' cum naiba a murit vulpea asta aici?! Ti!. ce frumoasă cațaveică am să fac nevastei mele din blana istui vulpoiului!*" Zicând așa, apucă vulpea de după cap și, târând-o până la car, se opintește ș-o aruncă deasupra peștelui. Apoi strigă la boi: "Hăis! Joian, cea! Bourean". Boii pornesc.

Țăranul mergea pe lângă boi și-i tot îndemna să meargă mai iute, ca s-ajungă degrabă acasă și să ieie pelea vulpii.

Însă, cum au pornit boii, vulpea a și început cu picioarele a împinge peștele din car jos. Țăranul mâna, carul scârțâia, și peștele din car cădea. După ce hoața de vulpe a aruncat o mulțime de pește pe drum, bine... șor! sare și ea din car și, cu mare grabă, începe a strânge peștele de pe drum. După ce l-a strâns grămadă, îl ia, îl duce la bizunia sa și începe a mânca, că ta... re-i mai era foame!

Tocmai când începuse a mânca, iaca vine la dânsa ursul.

— Bună masa, cumătră! Ti!!! da' ce mai de pește ai! Dă-mi și mie, că ta...re! mi-i poftă!

— Ia mai pune-ți pofta-n cuiu, cumătre, că doar nu pentru gustul altuia m-am muncit eu. Dacă ți-i așa de poftă, du-te și-ți moaie coada-n

baltă, ca mine, și-i avea pește să mănânci.

— Învăță-mă, te rog, cumătră, că eu nu știu cum se prinde peștele.

Atunci vulpea rânji dinții și zise:

— Alei, cumătre! da' nu știi că nevoia te duce pe unde nu-ți e voia și te-nvață ce nici gândești? Ascultă, cumătre: vrei să mănânci pește? Du-te desară la băltoaga cea din marginea pădurei, vâra-ți coada-n apă și stăi pe loc, fără să te miști, până despre ziuă; atunci smuncește vârtos spre mal și ai să scoți o mulțime de pește, poate îndoit și-ntreit de cât am scos eu.

Ursul, nemaizicând nici o vorbă, aleargă-n fuga mare la băltoaga din marginea pădurei și-și vâra-n apă toată coada!...

În acea noapte începuse a bate un vânt răce, de îngheța limba-n gură și chiar cenușa de sub foc. Îngheață zdravăn și apa din băltoagă, și prinde coada ursului ca într-un clește. De la o vreme, ursul, nemaiputând de durerea cozei și de frig, smuncește o dată din toată puterea. Și, sărmanul urs, în loc să scoată pește, rămâne fără' de coadă! Începe el acum a mornăi cumplit și-a sări în sus de durere; și-n ciudat pe vulpe că l-a amăgit, se duce s-o ucidă în bătaie. Dar șireata vulpe știe cum să se ferească de mânia ursului. Ea ieșise din bizunie și se vârase în scorbura unui copac din apropiere; și când văzu pe urs că vine fără' de coadă, începu a striga:

— Hei cumătre! Dar ți-au mâncat peștii coada, ori ai fost prea lacom și-ai vrut să nu mai rămâie pești în baltă?

Ursul, auzind că încă-l mai ia și în răs, se înciudează și mai tare și se răpede iute spre copac; dar gura scorburei fiind strâmtă, ursul nu putea să încapă înlăuntru. Atunci el caută o creangă cu cârlig și începe a cotrobăi prin scorbura, ca să scoată vulpea afară, și să-i deie de cheltuială... Dar când apuca ursul de piciorul vulpei, ea striga: "*Trage, nătărăule! mie nu-mi pasă, că tragi de copac...*" Iar când anina cârligul de copac, ea striga: "*Valeu, cumătre! nu trage, că-mi rupi piciorul!*" În zadar s-a năcăjit ursul, de-i curgeau sudorile, că tot nu-l-a putut scoate vulpea din scorbura copacului.

Și iaca așa a rămas ursul pînă la moarte!

Care sunt personajele principale ale poveștii?

Cum este vulpea?

cumsecade

ireat

hoa

harnic

prefcut

lacom

Dar ursul?

iste

prostu

viclean

naiv

descurcre

credul

□

Cum l-a păcălit vulpea pe țăran? Dar pe urs?

De ce refuzat vulpea să-i dea niște pești ursului?

- Pentru c□ nu avea destui.
- Pentru c□ era foarte zgârcit□ □i lacom□.
- Pentru c□ nu-l avea la inim□ pe urs.

Crezi că vulpea a procedat corect, refuzând să-i dea ursului înfometat niște pești? Tu cum ai fi procedat? Dacă tu ai avea o cutie cu bomboane și un coleg ți-ar cere una, tu ce ai face, i-ai oferi sau nu o bomboană?

Completează spațiile goale cu însușirea potrivită:

- Când a v□zut carul plin cu pe□ti, vulpea s-a a□ezat în mijlocul drumului □i s-a pref□cut moart□.

Spunem deci c□ vulpea este **P** _ _ _ **C** _ _ □.

- Ajuns□ în carul □□ranului, vulpea a aruncat o mul□ime de pe□ti în drum □i apoi i-a dus la vizuina ei.

Spunem deci c□ vulpea este **H** _ _ _ □.

- Vulpea a refuzat s□-i dea ursului câ□iva pe□ti, pe motiv c□ ea a muncit din greu ca s□-i ob□in□, vârandu-□i coada în balt□.

Spunem deci c□ vulpea este **M** _ _ _ **I** _ _ _ □.

• Ursuli-a cerut câ-ivape-ti, iar vulpea -i-a b-tut
 joc de el -i l-a trimis s--i vâre noaptea coada-n balt-,
 de-i afar- era frig.
R, P, E, F, D, F **A, C, N, I, F, R**
*Spunem deci c- vulpea este **R - A.***

— — — — — Cum mai putem să spunem, în loc de “**PREFĂCUT**”? Pune în
 ordine literele și vei afla: **P, O, C, I, R, T, I**

— — — — —

 Încercuiește cuvintele opuse cuvântului “**flămând**” și scrie
 un X sub cele cu același înțeles:

înfometat **h-mesit** **s-tul** **nemâncat**
ghiftuit **plin**

Alcătuiește 2 enunțuri în care cuvântul “șiret” să aibă 2
 înțelesuri diferite.

.....

Ce învățătură ați desprins, dragi copii, din această poveste?

*C- cei vicleni -i pref-cu-i le întind adesea curse celor
 creduli -i prostu-i, profitând de naivitatea -i ne-tiin-a lor.*

Povestea unui om leneș

Cică era odată într-un sat un om grozav de leneș; de leneș ce era, nici îmbucătura din gură nu și-o mesteca. Și satul, văzând că acest om nu se dă la muncă nici în ruptul capului, hotărî să-l spânzure, pentru a nu mai da pildă de lenevire și altora. Și așa, se aleg vreo doi oameni din sat și se duc la casa leneșului, îl umflă pe sus, îl pun într-un car cu boi, ca pe un butuc nesimțitor, și hai cu dânsul la locul de spânzurătoare! Așa era pe vremea aceea. Pe drum se întâlnesc ei cu o trăsură în care era o cucoană. Cucoana, văzând în carul cel cu boi un om care sămăna a fi bolnav, întrebă cu milă pe cei doi țărani, zicând:

— Oameni buni! Se vede că omul cel din car e bolnav, sărmanul, și-l duceți la vro doftoroaie undeva, să se caute.

— Ba nu, cucoană, răspunse unul dintre țărani; să ierte cinstită față dumnevoastră, dar aista e un leneș care nu credem să fi mai având păreche în lume, și-l ducem la spânzurătoare, ca să curățim satul de-untrândav.

— Alei! oameni buni, zise cucoana, înfiorându-se; păcat, sărmanul, să moară ca un câne, fărădelege! Mai bine duceți-l la moșie la mine; iacătă curtea pe costișa ceea. Eu am acolo un hambar plin cu posmagi, ia așa, pentru împrejurări grele, Doamne ferește! A mânca la posmagi și-a trăi și el pe lângă casa mea, că doar știu că nu m-a mai perde Dumnezeu pentr-o bucățică de pâne. Dă, suntem datori a ne ajuta unii pe alții.

— I-auzi, măi leneșule, ce spune cucoana; că te-a pune la coteț, într-un hambar cu posmagi, zise unul dintre săteni. Iaca peste ce noroc ai dat, bată-

te întunerecul să te bată, uriciunea oamenilor! Sai degrabă din car și mulțamește cucoanei, că te-a scăpat de la moarte și-ai dat peste belșug, luîndu-te sub aripa dumisale. Noi gândeam să-ți dăm sapon și frînghie. Iar cucoana, cu bunătatea dumisale, îți dă adăpost și posmagi; să tot trăiești, să nu mai mori! Să-și puie cineva obrazul pentru unul ca tine și să te hrănească ca pe un trântor, mare minune-i și asta. Dar tot de noroc să se plîngă cineva... Bine-a mai zis cine-a zis că: *"Boii ară și caii mănîncă"*. Hai dă răspuns cucoanei, ori așa, ori așa, că n-are vreme de stat la vorbă cu noi.

— Dar muieți-s posmagii? zise atunci leneșul, cu jumătate de gură, fără să se cărnească din loc.

— Ce-a zis? Întrebă cucoana pe săteni.

— Ce să zică, milostivă cucoană, răspunde unul. Ia, întreabă, că muieți-s posmagii?

— Vai de mine și de mine, zise cucoana cu mirare, încă asta n-am auzit! Da' el nu poate să și-i moaie?

— Auzi, măi leneșule: te prinzi să moi posmagii singur, ori ba?

— Ba, răspunse leneșul. Trageți mai bine tot înainte! Ce mai atâta grijă pentru astă pustie de gură!

Atunci unul dintre săteni zise cucoanei:

— Bunătatea dumneavoastră, milostivă cucoană, dar degeaba mai voiți a strica orzul pe găște. Vedeți bine că nu-l ducem noi la spânzurătoare numai așa, de flori de cuc, să-i luăm năravul. Cum chitiți? Un sat întreg n-ar fi pus oare mână de la mână ca să poată face dintr-însul ceva? Dar ai pe cine ajuta? Doar lenea-i împărăteasă mare, ce-ți bați capul!

Cucoana atunci, cu toată bunăvoința ce avea, se lehămesește și de binefacere și de tot, zicând: — Oameni buni, faceți dar cum vă va lumina Dumnezeu!

Iar sătenii duc pe leneș la locul convenit și-i fac felul. Și iacă așa au scăpat și leneșul acela de săteni, și sătenii aceia de lănsul. Mai poftescă de-acum și alți leneși în satul acela, dacă le dă mâna și-i ține cureaua.

Ș-ar încălecat pe-o șa și v-am spus povestea așa.

De ce au hotărât oamenii din sat să îl spânzure pe leneș?

☐ Pentru că nu doreau ca acest om atât de leneș
să dea exemplu negativ altora.

- Pentru că erau ni te oameni răi.

De ce a vrut cucoana să il salveze pe leneș?

- Era ruda acestuia.
- I s-a făcut milă de el  i a vrut să-l ajute.

Lene ul a preferat să fie sp nzurat, decât să- i înmoaie posmagii, acest lucru p r ndu-i-se foarte dificil. Cum comentezi acest lucru?

Crezi că au procedat bine oamenii din acel sat, sp nzur ndu-l pe leneș? **DA. NU.** Argumentează.

Completează următoarele enun uri, folosind informa ii din textul pove tii:

Trăia odată într-un sat un om tare _____. Pentru că nu dorea defel să muncească, oamenii din sat au hot r t să il _____, de teamă să nu devină un model pentru alți sătenii. O _____ a crezut că omul este bolnav  i s-a oferit să-l  in  pe _____ ei  i să-l hrănească cu _____. Dar leneșului i s-a părut prea greu să   i _____ pesme ii, a a că sătenii l-au dus la _____.

Cum mai spui, în loc de **LENEȘ**? Caută încă 3 cuvinte cu același sens, pe verticală  i orizontală.

P	A	T	R	�	N	D	A	V
O	B	R	I	S	C	T	C	L
L	I	A	A	N	B	I	U	A
M	C	N	G	B	C	L	E	V
P	U	T	U	R	O	S	E	D
U	M	O	C	V	T	A	B	T
T	N	R	T	S	A	I	L	C

Eu zic una, tu zici mai multe:

- cote□ -
 n□rav - munc□ -
 obraz - binefacere -
 hambar - jum□tate -

Scrie semnele de punctuație potrivite:

Oameni buni Se vede c□ omul cel din car e bolnav
 s□rmanul □i-l duce□i la vro doftoroaie undeva s□ se caute

□

□

□ Schimbă litera inițială și încearcă să obții alte cuvinte:

mil□

bat□

mare

sat

hai

zic□

gur□

Care dintre următoarele proverbe este despre lene?

- Lene□ul la toate zice c□ nu poate.
- Cine alearg□ dup□ doi iepuri nu prinde nici unul.
- Pân□ acum nu a lucrat nimic □i acuma □ade.

Ce învățătură ați desprins, dragi copii, din această poveste?

C□ lenea □i comoditatea nu scap□ nepedepsite într-o societate în care munca este pre□uit□ □i respectat□.

Fata babei și fata moșneagului

Erau odată un moșneag și-o babă; și moșneagul avea o fată, și baba iar o fată. Fata babei era slută, leneșă, țăfnoasă și rea la inimă; dar, pentru că era fata mamei, se alinta cum s-alintă cioara-n laț, lăsând tot greul pe fata moșneagului. Fata moșneagului însă era frumoasă, harnică, ascultătoare și bună la inimă. Dumnezeu o împodobise

cu toate darurile cele bune și frumoase. Dar această fată bună era horopsită și de sora cea de scoarță, și de mama cea vitregă; noroc de la Dumnezeu că era o fată robace și răbdătoare; căci altfel ar fi fost vai ș-amar de pielea ei.

Fata moșneagului la deal, fata moșneagului la vale; ea după găteje prin pădure, ea cu tăbuietul în spate la moară, ea, în sfârșit, în toate părțile după treabă. Cât era ziua de mare, nu-și mai strângea picioarele; dintr-o parte venea și-n alta se ducea. Ș-apoi baba și cu odorul de fiică-sa tot cârtitoare și nemulțumitoare erau. Pentru babă, fata moșneagului era piatră de moară în casă; iar fata ei - busuioc de pus la icoane.

Când se duceau amândouă fetele în sat la șezătoare seara, fata moșneagului nu se încurca, ci torcea câte-un ciur plin de fuse; iar fata babei îndruga și ea cu mare ce câte-un fus; ș-apoi, când veneau amândouă fetele acasă noaptea

târziu, fata babei sărea iute peste pârlaz și zicea fetei moșneagului să-i dea ciurul cu fusele, ca să-l ție până va sări și ea. Atunci fata babei, vicleană cum era, lua ciurul și fuga

în casă la babă și la moșneag, spunând că ea a tors acele fuse. În zadar fata moșneagului spunea în urmă că acela este lucrul mâinilor sale; căci îndată o apucau de obraz baba și cu fiică-sa și trebuia numaidecât să rămâie pe-a

lor.

Când veneau duminica și sărbătorile, fata

babei era împopoțată și netezită pe cap, de parc-o linseseră vițeii. Nu era joc, nu era clacă în sat la care să nu se ducă fata babei, iar fata moșneagului era oprită cu asprime de la toate aceste. Și-apoi, când venea moșneagul de pe unde era dus, gura babei umbla cum umblă melița; că fata lui nu ascultă, că-i ușernică, că-i leneșă, că-i soi rău... că-i laie, că-i bălaie; și că s-o alunge de la casă; s-o trimită la slujbă unde știe, că nu-i de chip s-o mai ție; pentru că poate să înnăvăască și pe fata ei.

Moșneagul, fiind un gură-cască, sau cum îți vrea să-i ziceți, se uita în coarnele ei, și ce-i spunea ea sfânt era. Din inimă, bietul moșneag poate c-ar fi mai zis câte ceva; dar acum apucase a cânta găina la casa lui, și cucoșul nu mai avea nici o trecere; și-apoi, ia să-l fi pus păcatul să se întreacă cu dedeochiul; căci baba și cu fiică-sa îl umplea de bogdaproste.

Într-una din zile, moșneagul, fiind foarte amărât de câte-i spunea baba, chemă fata și-i zise:

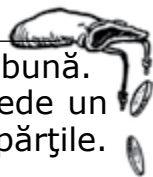
— Draga tatei, iaca ce-mi tot spune mă-ta de tine: că n-o ascuți, că ești rea de gură și înnăvăvită și că nu este de chip să mai stai la casa mea; de-aceea du-te și tu încotro te-a îndrepta Dumnezeu, ca să nu se mai facă atâta gâlceavă la casa asta, din pricina ta. Dar te sfătuiesc, ca un tată ce-ți sunt, că, orișunde te-i duce, să fii supusă, blajină și harnică; căci la casa mea tot ai dus-o cum ai dus-o: c-a mai fost și mila părintească la mijloc!... dar prin străini, Dumnezeu știe peste ce soi de sămânță de oameni îi da; și nu ți-or putea răbda câte ți-am răbdad noi.

Atunci biata fată, văzând că baba și cu fiică-sa voiesc cu orice chip s-o alunge, sărută mâna tată-său și, cu lacrimi în ochi, pornește în toată lumea, depărtându-se de casa părintească fără nici o nădejde de întoarcere!

Și merse ea cât merse pe-un drum, până ce, din întâmplare, îi ieși înaintea o cățelușă, bolnavă ca vai de capul ei și slabă de-i numărăi coastele; și cum văzu pe fată, îi zise:

— Fată frumoasă și harnică, fie-ți milă de mine și mă grijește, că ți-oi prinde și eu bine vrodată!

Atunci fetei i se făcu milă și, luând cățelușa, o spălă și-o griji foarte bine. Apoi o lăsă acolo și-și căută de drum,

mulțumită fiind în suflet că a putut săvârși o faptă bună.

Nu merse ea tocmai mult, și numai iaca ce vede un păr frumos și înflorit, dar plin de omizi în toate părțile. Părul, cum vede pe fată, zice:

— Fată frumoasă și harnică, grijește-mă și curăță-mă de omizi, că ți-oi prinde și eu bine vrodată!

Fata, harnică cum era, curăță părul de uscături și de omizi cu mare îngrijire și apoi se tot duce înainte să-și caute stăpân. Și, mergând ea mai departe, numai iaca ce vede o fântână mălită și părăsită. Fântâna atunci zice:

— Fată frumoasă și harnică, îngrijește-mă, că ți-oi prinde și eu bine vrodată!

Fata rânește fântâna și-o grijește foarte bine; apoi o lasă și-și caută de drum. Și, tot mergând mai departe, numai iaca ce dă de-un cuptor nelipit și mai-mai să se risipească. Cuptorul, cum vede pe fată, zice:

— Fată frumoasă și harnică, lipește-mă și grijește-mă, că poate ți-oi prinde și eu bine vrodată!

Fata, care știa că de făcut treabă nu mai cade coada nimănui, își suflecă mânecile, calcă lut și lipi cuptorul, îl humui și-l griji, de-ți era mai mare dragul să-l privești! Apoi își spală frumușel mâinile de lut și porni iarăși la drum.

Și mergând ea acum și zi și noapte, nu știu ce făcu, că se rătăci; cu toate acestea, nu-și pierdu nădejdea în Dumnezeu, ci merse tot înainte până ce, într-una din zile, dis-diminează, trecând printr-un codru întunecos, dă de-o poiană foarte frumoasă, și în poiană vede o căsuță umbrită de niște lozii pletoase; și când s-apropie de acea casă, numai iaca o babă întâmpină pe fată cu blândețe și-i zice:

— Da' ce cauți prin aceste locuri, copilă, și cine ești?

— Cine să fiu, mătușă? Ia, o fată săracă, fără mamă și fără tată, pot zice; numai Cel-de-sus știe câte-am tras de când mama care m-a făcut a pus mâinile pe piept! Stăpân caut și, necunoscând pe nime și umblând din loc în loc, m-am rătăcit. Dumnezeu însă m-a povățuit de-am nimerit la casa d-tale și te rog să-mi dai sălășluire.

— Sărmană fată! zise bătrâna. Cu adevărat numai Dumnezeu te-a îndreptat la mine și te-a scăpat de primejdii. Eu

sunt Sfânta Duminică. Slujește la mine astăzi și fii încredințată că mâine n-ai să ieși cu mâinile goale de la casa mea.

— Bine, măicuță, dar nu știu ce trebi am să fac.

— Ia, să-mi lai copilașii, care dorm acum, și să-i hrănești; apoi să-mi faci bucate; și, când m-oi întoarce eu de la biserică, să le găsesc nici reci, nici fierbinți, ci cum îs mai bune de mâncat.

Și, cum zice, bătrâna pornește la biserică, iară fata suflecă mânecile și s-apucă de treabă. Întâi și-ntâi face lăutoare, apoi iese afară și începe a striga:

— Copii, copii, copii! Veniți la mama să vă lăie! Și când se uită fata, ce să vadă? Ograda se umpluse și pădurea fojgia de-o mulțime de balauri și de tot soiul de jivine mici și mari! Însă, tare în credință și cu nădejdea la Dumnezeu, fata nu se sperie; ci le ia pe câte una și le lă și le îngrijește cât nu se poate mai bine. Apoi s-apucă de făcut bucate, și când a venit Sfânta Duminică de la biserică și a văzut copiii lăuți frumos și toate trebile bine făcute, s-a umplut de bucurie; și după ce-a șezut la masă, a zis fetei să se suie în pod și să-și aleagă de-acolo o ladă, care-a vrea ea, și să și-o ia ca simbrie; dar să n-o deschidă pân-acasă, la tată-său. Fata se suie în pod și vede acolo o mulțime de lăzi: unele mai vechi și mai urâte, altele mai noi și mai frumoase. Ea, însă, nefiind lacomă, ș-alege pe cea mai veche și mai urâtă dintre toate. Și când se dă cu dânsa jos, Sfânta Duminică cam încrețește din sprâncene, dar n-are încotro. Ci binecuvântează pe fată, care își ia lada în spate și se întoarnă spre casa părintească cu bucurie, tot pe drumul pe unde venise.

Când, pe drum, iaca cuptorul grijit de dânsa era plin de plăcinte crescute și rumenite... Și mănâncă fata la plăcinte, și mănâncă, hăt bine; apoi își mai ia câteva la drum și pornește.

Când, mai încolo, numai iaca fântâna grijită de dânsa era plină până-n gură cu apă limpede cum îi lacrima, dulce și rece cum îi gheața. Și pe colacul fântânii erau două pahare de argint, cu care a băut la apă până s-a răcorit. Apoi a luat paharele cu sine și a pornit înainte.

Și mergând mai departe, iaca părul grijit de dânsa era încărcat de pere, galbene ca ceara, de coapte ce erau,

și dulci ca mierea.
Părul, văzând pe
fată, și-a plecat
crengile-n jos; și
ea a mâncat la
pere și și-a
luat la drum
câte i-au
trebuit.

De-acolo
mergând mai
departe, iaca
se întâlnește și
cu cățelușă,
care acum era
voinică și
frumoasă,
iară la gât
purta o salbă
de galbeni
pe care a
dat-o fetei,
ca mulțumită
pentru că a
căutat-o la
boală. Și de
aici, fata, tot

mergând înainte, a ajuns acasă la tată-său.
Moșneagul, când a văzut-o, i s-au umplut ochii de lacrimi
și inima de bucurie. Fata atunci scoate salba și paharele
cele de argint și le dă tătâne-său; apoi deschizând lada
împreună, nenumărate herghelii de cai, cirezi de vite și
turme de oi ies din ea, încât moșneagul pe loc a întinerit,
văzând atâtea bogății! Iară baba a rămas opărită și nu
știa ce să facă de ciudă. Fata babei atunci și-a luat inima-n
dinți și a zis:

— Las', mamă, că nu-i prădată lumea de bogății; mă
duc să-ți aduc eu și mai multe.

Și cum zice, pornește cu ciudă, trăsbind și plesnind. Merge și ea cât merge, tot pe acest drum, pe unde fusese fata moșneagului; se întâlnește și ea cu cățelușa cea slabă și bolnavă; dă și ea de părul cel ticsit de omide, de fântâna cea mălită și seacă și părăsită, de cuptorul cel nelipit și aproape să se risipească; dar când o roagă și cățelușa, și părul, și fântâna, și cuptorul ca să îngrijească de dânsule, ea le răspundea cu ciudă și în bătaie de joc:

— Da' cum nu!? că nu mi-oi feșteli eu mânuțele tătucuței și a mămuțeii! Multe slugi ați avut ca mine?

Atunci, cu toatele, știind că mai ușor ar putea căpăta cineva lapte de la o vacă stearpă decât să te îndatorească o fată alintată și leneșă, au lăsat-o să-și urmeze drumul în pace și n-au mai cerut de la dânsa nici un ajutor. Și mergând ea tot înainte, a ajuns apoi și ea la Sfânta Duminică; dar și aici s-a purtat tot hursuz, cu obrăznicie și prosteste. În loc să facă bucatele bune și potrivite și să lăie copiii Sfintei Duminici cum i-a lăut fata moșneagului de bine, ea i-a opărit pe toți, de țișau și fugeau nebuni de usturime și de durere. Apoi bucatele le-a făcut afumate, arse și sleite, de nu mai era chip să le poată lua cineva în gură... și când a venit Sfânta Duminică de la biserică, și-a pus mâinile-n cap de ceea ce-a găsit acasă. Dar Sfânta Duminică, blândă și îngăduitoare, n-a vrut să-și puie mintea c-o sturlubatică și c-o leneșă de fată ca aceasta; ci i-a spus să se suie în pod, să-și aleagă de-acolo o ladă, care i-a plăcea, și să se ducă în plata lui Dumnezeu. Fata atunci s-a suit și și-a ales lada cea mai nouă și mai frumoasă; căci îi plăcea să ia cât de mult și ce-i mai bun și mai frumos, dar să facă slujbă bună nu-i plăcea. Apoi, cum se dă jos din pod cu lada, nu se mai duce să-și ia ziua bună și binecuvântare de la Sfânta Duminică, ci pornește ca de la o casă pustie și se tot duce înainte; și mergea de-i pârâiau călcâiele, de frică să nu se răzgândească Sfânta Duminică să pornească după dânsa, s-o ajungă și să-i ieie lada.

Și când ajunge la cuptor, frumoase plăcinte erau într-însul! Dar când s-apropie să ia dintr-însele și să-și prindă pofta, focul o arde și nu poate lua. La fântână, așijderea: păhăruțele de argint, nu-i vorbă, erau, și fântâna

plină cu apă până-n gură; dar când a vrut fata să puie mâna pe pahar și să ia apă, paharele pe loc s-au cufundat, apa din fântână într-o clipă a secat, și fata de sete s-a uscat!... Când prin dreptul părului, nu-i vorbă, că parcă era bătut cu lopata de pere multe ce avea, dar credeți c-a avut fata parte să guste vro una? Nu, căci părul s-a făcut de-o mie de ori mai înalt de cum era, de-i ajunsese crengile în nouri! Și-a-tunci... scobește-te, fata babei, în dinți!

Mergând mai înainte, cu cățelușa încă s-a întâlnit; salbă de galbeni avea și acum la gât; dar când a vrut fata să i-o ia, cățelușa a mușcat-o de i-a rupt degetele și n-a lăsat-o să puie mâna pe dânsa. Își mușca fata acum degetelele mămuțe și ale tătuțe de ciudă și de rușine, dar n-avea ce face. În sfârșit, cu mare ce a ajuns și ea acasă, la mă-sa, dar și aici nu le-a ticnit bogăția. Căci, deschizând lada, o mulțime de balauri au ieșit dintr-însa și pe loc au mâncat pe babă, cu fată cu tot, de parcă

n-a ai fost pe lumea asta, și apoi s-au făcut balaurii nevăzuți ladă cu tot.

Iar moșneagul a rămas liniștit din partea babei și avea ne mărte bogății: el a măritat pe fiică-sa după un om și harnic. Cucușii cântau acum pe stâlpii porților, în prag și în toate părțile; iar găinile nu mai cântau cucușește la casa moșneagului, să mai facă a rău ; și apoi atunci nici zile multe nu mai aveau. Numai atâta, că moșneagul a rămas pleșuv și spetrit de mult ce-l nete se baba pe cap și de cercat în spatele lui cu cociorva dacă-i copt mălaiul.

De ce a plecat de acasă fata moșneagului?

- Pentru că nu se în elezea cu mama i sora ei vitreg .

- Pentru că vroia să se m rite.
- Pentru că tat l ei a trimis-o în lume, la insisten ele mamei vitrege.

Numerotează corect momentele narațiunii:

- Trimiterea fetei mo neagului în lume.
- Prezentarea personajelor pove ții.
- R splata fetei mo neagului.
- Drumul fetei mo neagului.
- R splata fetei babei.
- Drumul fetei babei.

Cum se purtau mama vitregă și fata ei cu fata moșneagului? Crezi că atitudinea lor față de fata moșului era corectă?

și
cu

Pune literele în ordine
află numele unei alte povești
care mama vitregă se purta
fiica soțului ei.

E, , U, R, S,
A, C, N, , E, A

î n
urât

Cum le caracterizează autorul pe cele 2 fete? Caută în text!

Unește fiecare fată cu trăsăturile care i se potrivesc:

Fata moșului era

leneș
ascultătoare
invidioasă
miloasă
rea la inimă
modestă
credincioasă
hărnică
alintă

De ce a îngrijit fata moșului cățelușă bolnavă iar fata babei nu vrut să facă la fel?

De ce i-a dat părul bogat din perele sale fetei moșului, iar fetei babei nu a vrut să-i dea nici una?

Care sunt personajele pozitive din poveste? Dar cele negative?

Crezi că fata babei și mama ei au fost pedepsite prea crunt?

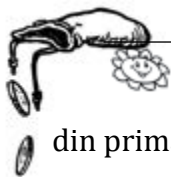

**Fata moșului
a fost răsplătită pentru**

**Fata babei
a fost pedepsită pentru**

bunătate
lipsa de compasiune
milostenie
răutate
hărnicie
lene
invidie

Găsește cuvinte cu același sens pentru cuvintele subliniate din prima parte a poveștii (vezi începutul poveștii).

Ce înțeles dai următoarelor cuvinte: **“oropsită”, “ursuz”, “cârtitoare”, “simbrie”**?

 Formează alte cuvinte pornind de la cuvântul dat și înlocuind vocala din mijloc.

p r

mai[illegible]

Citește cu atenție textul poveștii și completează asemănările:

$$ap \square rece$$

pere galbene

pere dulci

ca miera

cum îi ghea□a

ca ceara

Completează următorul tabel cu cuvinte care au același sens cu cele de mai jos.

slut ☐**bog** ☐ ☐ **ie**

abandonat ☐

bucate

ciud□

Cum comentați următoarele proverbe?

- După muncă îi răsplătesc.
- Leneșul la toate, zice că nu poate.
- Bine faci, bine găsești.
- Pomul se cunoaște după roade și omul după fapte.

Ce am învățat din această poveste?

Că, în cele din urmă, binele învinge răul, iar harnia,

bunul sim[□], bun[□] tatea, milostenia nu pot fi trecute cu vederea
[□]i nu r[□] mân ner[□] spl[□] tite.

Soacra cu trei nurori

Era odată o babă, care avea trei feciori nalți ca niște brazi și tari de virtute, dar slabi de minte.

O răzeșie destul de mare, casa bătrânească cu toată pojijia ei, o vie cu livadă frumoasă, vite și multe păsări alcătuiau gospodăria babei. Pe lângă acestea mai avea strânse și părăluțe albe pentru zile negre; căci lega paraua cu zece noduri și tremura după ban.

Pentru a nu răzleți feciorii de pe lângă sine, mai dură încă două case alăturate, una la dreapta și alta de-a stânga celei bătrânești. Dar tot atunci luă hotărâre nestrămutată a ținea feciorii și viitoarele nurori pe lângă sine — în casa bătrânească — și a nu orândui nimic pentru împărțeală până aproape de moartea sa. Așa făcu; și-i râdea inima babei de bucurie când gândea numai cât de fericită are să fie, ajutată de feciori și mângâiată de viitoarele nurori. Ba de multe ori zicea în sine: *"Voi privighea nurorile, le-oi pune la lucru, le-oi struni și nu le-oi lăsa nici pas a ieși din casă, în lipsa feciorilor mei."* ...Tustrei feciorii babei umblau în căraușie și câștigau mulți bani. Celui mai mare îi venea vremea de însurat, și baba, simțind asta, umbla valvârtej să-i găsească mireasă; și în cincișase sate, abia-abia putu nimeri una după placul ei: nu prea tânără, naltă și uscățivă, însă robace și supusă. Feciorul nu ieși din hotărârea maică-sa, nunta se făcu și baba își luă cămașa de soacră, ba încă netăiată la gură, care însemnează că soacra nu trebuie să fie cu gura mare și să tot cârtească de toate cele.

După ce s-a sfârșit nunta, feciorii s-au dus în treaba lor, iar nora rămase cu soacra. Chiar în acea zi, către seară, baba începu să pună la cale viața nurori-sa. Pentru babă, sita nouă nu mai avea loc în cui. *"De ce mi-am făcut clește? ca să nu*

mă ard", zicea ea. Apoi se suie iute în pod și coboară de acolo un știubei cu pene rămase tocmai de la răposata soacră-sa, niște chite de cânepă și vreo două dimerlii de păsat.

— Iată ce am gândit eu, noro, că poți lucra noaptele. Piua-i în căsoaia de alături, fusele în oboroc sub pat, iar furca după horn. Când te-i sătura de strujit pene, vei pisa mălai; și când a veni barbatu-tău de la drum, vom face plachie cu costițe de porc, de cele afumate, din pod, și, Doamne, bine vom mânca! Acum deodată, până te-i mai odihni, ia furca în brâu, și până mâine dimineată să gătești fuioarele aceste de tors, penele de strujit și mălaiul de pisat. Eu mă las puțin, că mi-a trecut ciolan peste ciolan cu nunta voastră. Dar tu să știi că eu dorm iepurește; și pe lângă îți doi ochi, mai am unul la ceafă, care șede purure deschis și cu care văd, și noaptea și ziua, tot ce se face prin casă. Ai înțeles ce ți-am spus?

— Da, mămucă. Numai ceva de mâncare...

— De mâncare? O ceapă, un usturoi ș-o bucată de mămăligă rece din poliță sunt destul pentru o nevastă tânără ca tine... Lapte, brânză, unt și ouă de-am putea sclipui să ducem în târg ca să facem ceva parale; căci casa s-a mai îngreuiat cu un mâncău și eu nu vreau să-mi pierd comăndul.

Apoi, când înseră, baba se culcă în pat, cu fața la perete, ca să n-o supere lumina de la opaiț, mai dând a înțelege nurori-sa că are s-o privigheze; dar somnul o cuprinse îndată, și habar n-avea de ce face noră-sa. Pe când soacra horăia, dormind dusă, blajina noră migăia prin casă; acuși la strujit pene, acuși îmbăla tortul, acuși pisa mălaiul și-l vântura de buc. Și dacă Enachi se pune pe gene-i, ea îndată lua apă rece și-și spăla fața, ca nu cumva s-o vadă neadormita soacră și să-i bănuiască. Așa se munci biata noră până după miezul nopții; dar, despre ziuă, somnul o doborî, și adormi și ea între pene, caiere, fusele cu tort și bucul de mălai. Baba, care se culcase odată cu găinile, se sculă cu noaptea-n cap și începu a trânti ș-a plesni prin casă, încât biata noră, care de-abia ațipise, de voie, de nevoie, trebui să se scoale, să sărute mâna soacrei și să-i arate ce-a lucrat.

Încet-încet, nora s-a dat la brazdă, și baba era

mulțumită cu alegerea ce-a făcut. Peste câteva zile, căraușii sosesc, și tânăra nevastă, văzându-și bărbățul, mai uită din cele necazuri!

Nu trece mult, și baba pune la cale și pe feciorul cel mijlociu, și-și ia un suflet de noră întocmai după chipul și asemănarea celei dintâi, cu deosebire numai că aceasta era mai în vârstă și ceva încrucișată, dar foc de harnică.

După nuntă, feciorii se duc iarăși în căraușie și nurorile rămân iar cu soacra acasă. După obicei, ea le dă de lucru cu măsură și, cum înserează, se culcă, spunând nurorilor să fie harnice și dându-le de grijă ca nu cumva să adoarmă, că le vede ochiul cel neadormit.

Nora cea mai mare tălmăci apoi celeilalte despre ochiul soacră-sa cel atotvăzător, și așa, una pe alta se îndemnau la treabă, și lucrul ieșea gârlă din mâinile lor. Iară soacra huzurea de bine.

D a r
b i n e l e ,
c â t e o d a t ă ,
a ș t e a p t ă ș i
r ă u . N u t r e c e
t o c m a i m u l t ,
ș i v i n e v r e m e a
d e î n s u r a t ș i
f e c i o r u l u i c e l
m i c . B a b a
î n s ă v o i a c u
o r i c e c h i p s ă
a i b ă o t r o i ț ă
n e d e s p ă r ț i t ă
d e n u r o r i ... d e
a c e e a ș i c h i t i s e
u n a d e m a i î n a i n t e .

Dar nu-i totdeauna cum se chitește, ce-i și cum se nimerește. Într-o bună dimineată, feciorul mamei îi și aduce o noră pe cuptor. Baba se scarmână pe cap, dă la deal, dă la vale, dar n-are ce face, și, de voie, de nevoie, nunta s-a făcut, și pace bună!

După nuntă, bărbații din nou se duc la treaba lor și nurorile rămân iar cu soacra acasă. Baba iarăși le dă de lucru cu măsură și, cum vine seara, se culcă după obicei. Cele două nurori, văzând pe cea mai tânără codindu-se la treabă, îi zic:

— Da' nu te tot codi, că mămuca ne vede.

— Cum? Eu o văd că doarme. Ce fel de treabă e aceasta? Noi să lucrăm, și ea să doarmă?!

— Nu căuta că horăiește, zise cea mijlocie, mămuca are la ceafă un ochi neadormit, cu care vede tot ce facem, ș-apoi tu nu știi cine-i mămuca, n-ai mâncat niciodată moarea ei.

— La ceafă?... vede toate? n-am mâncat moarea ei?... Bine că mi-am adus aminte... Dar ce mâncăm noi, fetelor hăi?

— Ia, răbdări prăjite, dragă cumnățică... Iar dacă ești flămândă, ia și tu o bucată de mămăligă din colțar și cu niște ceapă și mănâncă.

— Ceapă cu mămăligă? d-apoi neam de neamul meu n-a mâncat așa bucate! Da' slănină nu-i în pod? unt nu-i? ouă nu sunt?

— Ba sunt de toate, ziseră cele două, dar sunt ale mămucai.

— Eu cred că tot ce-i a mămucai e ș-al nostru și ce-i al nostru e ș-al ei. Fetelor hăi! S-a trecut de șagă. Voi lucrați, că eu mă duc să pregătesc ceva de-a mâncării, știi colè, ceva mai omenește; ș-acuși vă chem și pe voi.

— Doamne, ce vorbă ți-a ieșit din gură! ziseră cele două. Vrei să ne-aprindem paie în cap? să ne zvârlă baba pe drum?

— Las' dacă v-a durea capul! Când v-a întreba pe voi, să dați vina pe mine și să lăsați să vorbesc eu pentru toate.

— Apoi dar... dăă!... fă cum știi; numai să nu ne bagi și pe noi în belea.

— Hai, fetelor, tăceți, gura vă meargă; că nu-i bună

pacea, și mi-e dragă gâlceava. Și iese cântând:

Vai, săracul omul prost, / Bun odor la cas-a fost!

Nu trece nici un ceas la mijloc, ș-un cuptor de plăcinte, câțiva pui pârpâliți în frigare și prăjiți în unt, o străchinoaie de brânză cu smântână și mămăliguța erau gata. Apoi iute cheamă și pe celelalte două în bordei, și se pun la masă cu toatele.

— Hai, fetelor, mâncați bine și pe Domnul lăudați, că eu mă reped în cramă s-aduc și un cofăiel de vin, ca să meargă plăcintele aceste mai bine pe gât.

După ce-au mâncat ș-au băut bine, le-au venit a cânta, ca rusului din gura gârliciului:

Soacră, soacră, poamă acră, / De te-ai coace cât te-ai coace, / Dulce tot nu te-i mai face; / De te-ai coace toată toamna, / Ești mai acră decât coarna; / De te-ai coace-un an ș-o vară, / Tot ești acră și amară; / Ieși afară ca o pară; / Intri-n casă ca o coasă; / Șezi în unghi ca un junghi.

Ș-au mâncat, ș-au băut, ș-au cântat până au adormit cu toatele pe loc.

Când se scoală baba în zori de ziuă, ia nurori dacă ai de unde. Iese afară speriată, dă încolo, dă pe dincolo, și când intră în bordei, ce să vadă? Bietele nurori jeleau pe soacră-sa... Pene împrăștiate pe jos, fărături, blide aruncate în toate părțile, cofăielul de vin răsturnat, ticăloșie mare!...

— Da' ce-i acolo? strigă baba înspăimântată. Nurorile atunci sar arse în picioare; și cele mari încep a tremura de frică, cum e varga, și lasă capul în jos de rușine. Iar cea cu pricina răspunde:

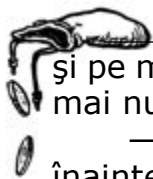
— Da' bine, mămuică, nu știi c-au venit tătuca și cu mămuca, și le-am făcut de mâncare, și le-am scos un cofăiel de vin, și de aceea ne-am chefăluit și noi oleacă. Iaca, chiar mai dineoarea s-au dus.

— Și m-au văzut cuscrii cum dormeam?

— D-apoi cum să nu te vază, mămuică?!

— Ș-apoi de ce nu m-ați sculat? Mânca-v-ar ciurma să vă mănânce!

— D-apoi dă, mămuică, fetele aceste au spus că d-ta vezi tot; și de aceea am gândit că ești mânioasă pe tătuca

și pe mămuca, de nu te scoli. Și ei erau așa de mârniți, de mai nu le-a ticnit mâncarea.

— Ei, lasă, ticăloaselor, că vă voi doborâ la eu de acum înainte!

Și de atunci nurorile n-au mai avut zi bună în casă cu baba. Când își aducea ea aminte de puicile cele nadolence și boghete, de vinișorul din cramă, de risipa ce s-a făcut cu munca ei, și c-au văzut-o cuscii dormind așa lăfăiată, cum era, crăpa de ciudă și rodea în nurori, cum roade cariul în lemn.

Se lehametiseră până și cele două de gura cea rea a babei; și cea mai tânără găsi acum prilej să-i facă pe obraz și să orânduiască totodată și moștenirea babei prin o diată nemaipomenită până atunci, și iată cum:

— Cumnatelor, zise ea într-o zi, când se aflau singure în vie. Nu putem trăi în casa aceasta de n-om face toate chipurile să scăpăm de hârca de babă.

— Ei, cum?

— Să faceți cum v-oi învăța eu, și habar să n-aveți.

— Ce să facem? Întrebă cea mai mare.

— Ia, să dăm buzna în casă la babă, și tu s-o iei de cânepa dracului și s-o trăsnești cu capul de peretele cel despre răsărit, cât îi putea; tot așa să faci și tu cu capul babei, de peretele cel despre apus, ș-apoi ce i-oi mai face și eu, veți vedea voi.

— D-apoi când or veni ai noștri?

— Atunci, voi să vă faceți foarte-n păpușoi, să nu spuneți nici laie, nici bălaie. Oi vorbi eu și cu dâșii, și las' dacă va fi ceva!...

Se înduplecară și cele două, intrară cu toatele în casă; luară pe babă de păr ș-o izbiră cu capul de pereți până i-l dogiră. Apoi cea mai tânără, fiind mai șugubață decât cele două, trânteste baba în mijlocul casei ș-o frământă cu picioarele, ș-o ghigosește ca pe dânsa; apoi îi scoate limba afară, i-o străpunge cu acul și i-o presură cu sare și cu piper, așa că limba îndată se umflă, și biata soacră nu mai putu zice nici cârc! și, slabă și stâlcită cum era, căzu la pat bolnavă de moarte. Apoi nurorile, după sfătuirea celei

cu pricina, așezară baba într-un așternut curat, ca să-și mai aducă aminte de când era mireasă; și după aceasta începură a scoate din lada babei valuri de pânză, a-și da ghiont una alteia și a vorbi despre stârlici, toiag, năsalie, poduri, paraua din mâna mortului, despre găinile ori oaia de dat peste groapă, despre strigoi și câte alte năzdrăvăanii înfiorătoare, încât numai aceste erau de ajuns, ba și de întrecut, s-o vâre în groapă pe biata babă.

Iaca fericirea visată de mai înainte cum s-a împlinit!

Pe când se petreceau aceste, iaca s-aud scârțâind niște care: bărbații veneau. Nevestele lor le ies într-o întâmpinare și, după sfătuirea celei mai tinere, de la poartă s-aruncă în gâtul bărbaților și încep a-i lua cu vorba și a-i dezmierda care de care mai măgulitor.

— Da' ce face mămuca? întrebă cu toții deodată când dejugau boii.

— Mămuca, le luă cea mai tânără vorba din gură, mămuca nu face bine ce face; are de gând să ne lase sănătate, sărmana.

— Cum? ziseră bărbații înspăimântați, scăpând restelele din mână.

— Cum? Ia, sunt vreo cinci-șase zile de când a fost să ducă vițeii la suhat, și un vânt rău pesemne a dat peste dânsa, sărmana!... ielele i-au luat gura și picioarele.

Fiii se reped atunci cu toții în casă la patul mamei; dar biata babă era umflată cât o butie și nici nu putea blești măcar din gură; simțirea însă nu și-o pierduse de tot. Și, văzându-i, își mișcă puțin mâna și arată la nora cea mare și la peretele despre răsărit, apoi arată pe cea mijlocie și peretele despre apus; pe urmă pe cea mai tânără și jos în mijlocul casei; după aceea de-abia putu aduce puțin mâna spre gură și îndată căzu într-un leșin grozav.

Toți plângeau și nu se puteau dumeri despre semnele ce face mama lor. Atunci nora cea tânără zise, prefăcându-se că plânge și ea:

— Da' nu înțelegeți ce vrea mămuca?

— Nu, ziseră ei.

Biata mămucă lasă cu limbă de moarte: că fratele cel mare să ia locul și casa cea despre răsărit; cel mijlociu, cea despre apus; iară noi, ca mezini ce suntem, să rămânem aici, în casa bătrânească.

— Că bine mai zici tu, nevastă, răspunse bărbatu-său.

Atunci ceilalți, nemaivând încotro șovăi, diata rămase bună făcută.

Baba muri chiar în acea zi, și nurorile, despletite, o boceau de via satul. Apoi, peste două zile, o îngropară cu cinste mare, și toate femeile din sat și de prin meleagurile vecine vorbeau despre soacra cu trei nurori și ziceau: "Ferice de dânsa c-a murit, că știu că are cine-o boci!"

Ce vrea să spună autorul despre soacră, că: "...lega paraua cu zece noduri și tremura după ban."?

Se temea să nu-i fure cineva banii.

Era foarte zgârcit.

Îi era teamă să nu sărcească.

De ce a ținut neapărat soacra să-și aleagă ea nurorile?

Pentru că feciorii ei erau plecați și nu aveau timp să-și caute neveste.

Vroia nurori care să o slujească și să nu iasă din vorba ei.

Ce alte trăsături mai are soacra, așa cum reies din poveste? Alege ceea ce i se potrivește.

bun ☐ **la inimă** ☐

lene ☐ ☐

nemulțumit ☐

harnic ☐

mincinos ☐

rea

generoasă ☐

dominatoare

calculat ☐

zgârcit ☐

Care dintre cele 3 nurori s-a dovedit cea mai isteată?

nora mijlocie

nora cea mai tânăr

nora cea mai mare

De ce crezi că au vrut nurorile să scape de soacra lor?

- pentru că o urau
- pentru că se purta urât cu ele și le trata ca pe niște slugi
- pentru că erau rele și doreau să fie ele stăpânele casei

Înlocuiește cuvintele subliniate cu altele care au înțeles asemănător:

“Așa că munci biata noră până după miezul nopții...”

“—Nu căci horă ieși-te, zise cea mijlocie, mămuca are la ceaf un ochi neadormit, cu care vede tot ce facem.”

Ce vrea să spună autorul în următoarele situații:

- “Vrei să ne aprindem paie în cap?”
vrei să ne ia foc pârul
vrei să ne creștem necazuri, neplăceri
- “... avea strânse pârul e albe pentru zile negre...”
avea bani puși deoparte
se temea să nu sârcească
- “... să nu spunem i nici laie, nici bulaie...”
să nu cântăm
să nu spunem nimic

Ce am învățat, dragi copii, din această poveste?

Soacra cea calculată și-a închipuit că își va aranja bunătrănele dacă își va alege nurorile după voia ei și le va

pune la treabă. Însă răutatea și zgârcenia ei le-au determinat pe tinerele nurori să îi dorească să scape cât mai repede de ea și să-și facă singure dreptate.

Dănilă Prepeleac

Erau odată într-un sat doi frați, și amândoi erau însurați. Cel mai mare era harnic, grijuliu și chiabur, pentru că unde punea el mâna punea și Dumnezeu mila, dar n-avea copii. Iară cel mai mic era sărac. De multe ori fugea el de noroc și norocul de dânsul, căci era leneș, nechitit la minte și nechibzuit la trebi; și-apoi mai avea și o mulțime de copii! Nevasta acestui sărac era muncitoare și bună la inimă, iar a celui bogat era pestriță la mațe și foarte zgârcită. Vorba veche: *"Tot un bou ș-o belea"*. Fratele cel sărac - sărac să fie de păcate! - tot avea și el o pereche de boi (...). Dar plug, grapă, teleagă, sanie, car, tânjală, cârceie, coasă, hreapcă, țăpoi, greblă și câte alte lucruri ce trebuiesc omului gospodar nici că se aflau la casa acestui om nesocotit. Și când avea trebuință de asemenea lucruri, totdeauna supăra pe alții, iară mai ales pe frate-său, care avea de toate. Nevasta celui bogat de multe ori făcea zile fripte bărbatului, ca să-l poată descotorosi odată de frate-său. Ea zicea adeseori:

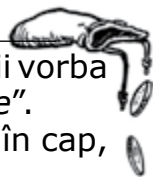
— Frate, frate, dar pita-i cu bani, bărbate.

— Apoi, dă, măi nevastă, sângele apă nu se face.

Dacă nu l-oi ajuta eu, cine să-l ajute?

Nevasta, nemaiaivând încotro, tăcea și înghițea noduri. Toate ca toate, dar carul său era de haimana. Nu treceau douătrei zile la mijloc, și se trezea la ușa ei cu Dănilă, cumnatusău, cerând să-i împrumute carul: ba să-și aducă lemne din pădure, ba făină de la moară, ba căpiți din țarină, ba multe de toate.

— Măi frate, zise într-o zi cel mai mare istuilalt; mi-e lehamite de frăția noastră!... Tu ai boi, de ce nu-ți închipuiești și-un car? Al meu l-ai hârbuit de tot. Hodorog!

încolo, hodorog! pe dincolo, carul se strică. Ş-apoi, ştii vorba ceea: *"Dă-ţi, popă, pintenii şi bate iapa cu călcâiele"*.

— Apoi, dă, frate, zise istalalt, scărpinându-se în cap, ce să fac?

— Ce să faci? Să te-nvăţ eu: boii tăi sunt mari şi frumoşi; ia-i şi-i du la iarmaroc, vinde-i şi cumpără alţii mai mici şi mai ieftini, iar cu banii rămaşi cumpără-ţi şi un car, şi iaca te-ai făcut gospodar.

— Ia, ştii că nu m-ai învăţat rău? Aşa am să fac.

Zicând aceste, se duce la dânsul acasă, îşi ia boii de-o funie şi porneşte cu ei spre târg. Dar, cum am spus, omul nostru era un om de aceia căruia-i mânca câinii din traistă, şi toate trebile, câte le făcea, le făcea pe dos. Târgul era cam departe, şi iarmarocul pe sfârşite. Dar cine poate sta împotriva lui Dănilă Prepeleac? (că aşa îi era porecla, pentru că atâta odor avea şi el pe lângă casă făcut de mâna lui)...

Mergând el cu Duman şi Tălăşman ai săi, tot înainte spre iarmaroc, tocmai pe când suia un deal lung şi trăgănat, alt om venea dinspre târg cu un car nou, ce şi-l cumpăraseră chiar atunci şi pe care îl trăgea cu mâinile singur, la vale cu proptele şi la deal cu opintele.

— Stai, prietene, zise ist cu boii, care se tot smunceau din funie, văzând troscotul cel fraged şi mândru de pe lângă drum. Stai puţin cu carul, c-am să-ţi spun ceva.

— Eu aş sta, dar nu prea vrea el să steie. Dar ce ai să-mi spui?

— Carul dumitale parcă merge singur.

— D-apoi... mai singur, nu-l vezi?

— Prietene, ştii una?

— Ştiu dacă mi-i spune.

— Hai să facem treampa; dă-mi carul, şi na-ţi boii. Nu vreau să le mai port grija în spate: ba fân, ba ocol, ba să nu-i mănânce lupii, ba de multe de toate... Oi fi eu vrednic să trag un car, mai ales dacă merge singur.

— Şuguiеşti, măi omule, ori ţi-e într-adins?

— Ba nu şuguiesc, zise Dănilă.

— Apoi dar, te văd că eşti bun mehenghiu, zise cel

cu carul; m-ai găsit într-un chef bun; hai, noroc să dea Dumnezeu! ... Istalalt, adică Dănilă, zice în gândul său:

"Taci, că-i cu buche; l-am potcovit bine! De nu cumva s-ar răzgândi; dar parcă nu era țigan, să întoarcă."

Apoi își ia și el carul și pornește tot la vale înapoi spre casă.

— Aho! car nebun, aho! Când te-oi încărca zdravăn cu saci de la moară, ori cu fân din țarină, atunci să mergi așa!

Și cât pe ce, cât pe ce să nu-l ia carul înainte. Dar de la o vreme valea s-a sfârșit și s-a început un deal; când să-l suie la deal, suie-l dacă poți!... Hârți! Încolo, scârți! Încolo, carul se da înapoi.

— Na! car mi-a trebuit, car am găsit!

Apoi cu mare greu hartoieste carul într-o parte, îl oprește în loc, se pune pe proțap și se așterne pe gânduri.

— Mă!... asta încă-i una! De-oi fi eu Dănilă Prepeleac, am prăpădit boii; iar de n-oi fi eu acela, apoi am

găsit o căruță...

Ba e Prepeleac,

ba nu-i el...

Când iaca un

om trecea

iute spre târg

c-o capră de

vânzare.

—

Prietene, zise Dănilă, nu mi-i da capra ceea, să-ți dau carul ista?

— Apoi...

dă... capra mea nu-i de cele săritoare, și-i bună de lapte.

— Ce mai la deal, la vale! bună, ne-bună,

na-ți carul și dă-mi-o!

Cela nu se pune de pricină, dă capra și ia carul. Apoi așteaptă până vin alte care, de-l leagă dinapoia lor, și se duce în treaba lui spre casă, lăsând pe Dănilă gură cască tot pe loc.

— Bun, zise Prepeleac. Ia, pe ist cu capra știu încaltea că bine l-am boit!

Ia apoi și el capra și pornește iar spre târg. Dar capra tot capră; se smunea în toate părțile, încât îi era acum lehamete de dânsa.

— De-aș ajunge mai degrabă în târg, zise Prepeleac, ca să scap de râia asta.

Și, mergând el mai departe, iaca se întâlnește c-un om ce venea de la târg c-o găscă în brațe.

— Bun întâlnișul, om bun! zise Dănilă.

— Cu bine să dea Dumnezeu!

— Nu vrei să facem schimb? să-ți dau capra asta și să-mi dai găscă.

— N-ai nimerit-o, că nu-i găscă, ci-i gânsac; l-am cumpărat de sămânță.

— Da, dă-mi-l, dă-mi-l! că-ți dau și eu o sămânță bună.

— De mi-i da ceva adaos, poate să ți-l dau; iară de nu, norocul găștelor de-acasă; că are să facă un otocol prin ele, de s-a duce vestea! În sfârșit, dur la deal, dur la vale, unul mai dă, altul mai lasă, și Prepeleac mărită capra! Apoi înșfacă gânsacul și pleacă tot înainte spre târg. Când ajunse în târg, gânsacul, dorit de găște, țița cât îl lua gura: "ga, ga, ga, ga!"

"Na! c-am scăpat de dracul și am dat peste tată-său: acesta mă asurzește! Las' că te însor eu și pe tine acuși, măi buclucașule!"

Și, trecând pe lângă un negustor cu pungi de vânzare, dă gânsacul pe-o pungă de cele pe talger și cu băierile lungi, de pus în gât. Ia el punga, o sucește, o învârtește și-apoi zice:

"Na-ți-o frântă, că ți-am dres-o! Dintr-o pereche de boi de-a mai mare dragul să te uiți la ei am rămas c-o pungă goală.

Măi! măi! măi! măi! Doar știu că nu mi-i acum întâiași

dată să merg la drum; dar parcă dracul mi-a luat mințile!"

Mai șede el cât șede de cască gura prin târg, ș-apoi își ia tălpășița spre casă. Și, ajungând în sat, se duce drept la fratesău, ca să-i ducă bucurie.

— Bine v-am găsit, bădiță!

— Bine-ai venit, frate Dănilă! Da' mult ai zăbovit la târg!

— Apoi dă, bădiță; m-am pornit cu graba și m-am întâlnit cu zăbava.

— Ei, ce veste ne mai aduci de pe la târg?

— Ia, nu prea bună! Bieții boișorii mei s-au dus ca pe gura lupului.

— Vro dihanie a dat peste dânșii, ori ți i-a furat cineva?

— Ba! I-am dat eu singur cu mâna mea, bădiță.

Apoi spuse din capăt toată întâmplarea, pe unde-a fost și ce-a pățit; iar la urma urmelor zise:

— Ș-apoi, ce mai atâta vorbă lungă, dintr-o pereche de boi m-am ales c-o pungă; ș-apoi și asta pute a pustiu, bădiță dragă.

— Mă! da, drept să-ți spun, că mare nătărău mai ești!

— Apoi dă!... bădiță! pân-aici, toate-au fost cum au fost, da' de-acum am prins eu minte... Numai ce folos? Când e minte, nu-i ce vinde; când e brânză, nu-i bărbânță. Iaca îți dau dumitale punga asta, că eu n-am ce face cu dânsa. Și te mai rog de toți dumnezeii să-mi împrumuți macar o dată carul cu boii, s-aduc niște lemne din pădure la nevastă și la copii, că n-au scânteie de foc în vatră, sărmanii! ș-apoi, ce-a da Dumnezeu! cred că nu te-oi mai supăra.

— Ptiu! mă! zise frate-său, după ce l-a lăsat să sfârșască. Se vede că Dumnezeu a umplut lumea asta cu ce-a putut. Iaca-ți mai dau o dată carul, dar asta ți-a fi cea de pe urmă.

Lui Dănilă atâta i-a trebuit. Ia acum carul cu boii frăținesău și pornește. Cum ajunge în pădure, chitește un copac care era mai mare și trage carul lângă el; fără să dejuce boii, începe a tăia copacul, ca să cadă în car deodată. Trebi de ale lui Dănilă Prepeleac! Bocănește el cât bocănește, când pârrr! cade copacul peste car de-l sfarmă și peste boi de-i ucide!

"Na! că făcui pacostea și fraține-meu! Ei, ei, acum

ce-i de făcut?... Eu cred că ce-i bine, nu-i rău: Dănilă face, Dănilă trebuie să desfacă. Mă duc să văd, n-oi putea smomi pe frate-meu să-mi împrumute și iapa, să fug apoi cu ea în lume, iar copiii și nevasta să-i las în știrea Celui-de-sus."

Așa zicând, pornește și, mergând prin pădure, s-a rătăcit. După multă trudă și buimăceală, în loc să iasă la drum, dă de-un heleșteu și, văzând niște lișițe pe apă, zvârrr! cu toporul într-însele, cu chip să ucidă vro una s-o ducă peșchin frăținesău... Dar lișițele, nefiind chioare, nici moarte, au zburat; toporul s-a cufundat, și Prepeleac a rămas bătând în buze.

"Mă!... că rău mi-a mai mers astăzi! Ce zi pocită! Se vede că m-a luat cineva din urmă!"

Apoi dă din umeri și pornește; mai merge el cât merge, până ce, cu mare greu, găsește drumul. Apoi o ia la papuc și hai, hai! hai, hai! ajunge în sat, la frate-său, și pe loc cârpește o minciună, care se potrivea ca nuca în perete.

— Frate, mai fă-mi un bine și cu iapa, ca să mân boii de călare: în pădure a plouat grozav, și s-a făcut o mângă și-un ghețuș, de nu te mai poți de fel ținea pe picioare.

— Mă! zise frate-său, se vede că tu ai fost bun de călugărit, iar nu de trăit în lume, să necăjești oamenii și să chinuiești nevasta și copiii! Haiti! lipsești dinaintea mea și du-te unde-a dus surdul roata și mutul iapa, ca să nu mai aud de numele tău!

Iapa? Las' pe Dănilă, că știe el unde-a duce-o: să-și ia iertăciune de la boi și ziua bună de la car. Apoi iese pe ușă, pune mâna pe iapă și pe-o secure, și tunde-o! Când se trezește frate-său, ia iapa dacă ai de unde! Prepeleac era tocmai la heleșteul din pădure, să caute toporul. Aici îi trăsni în cap lui Dănilă că el ar fi bun de călugăr, după vorbele frăține-său.

— Am să durez o mănăstire pe pajiștea asta, de are să se ducă vestea în lume, zise el.

Și deodată se și apucă. Face mai întâi o cruce și-o înfige în pământ, de înseamnă locul. Apoi se duce prin pădure și începe a chiti copacii trebuitori: ista-i bun de amânare, cela de tălpi, ista de grinzi, cela de tumurugi, cela de costoroabe,

ista de toacă; și tot așa dondănind el din gură, iaca se trezește dinaintea lui c-un drac ce ieșise din iaz.

— Ce vrei să faci aici, măi omule?

— Da' nu vezi?

— Stai, mă! nu te-apuca de năzbutii. Iazul, locul și pădurea de pe-aici sunt ale noastre.

— Poate-i zice că și rațele de pe apă sunt ale voastre, și toporul meu din fundul iazului. V-oi învăța eu pe voi să puneți stăpânire pe lucrurile din lume, cornoraților!

Dracul, neavând ce-i face, huștiuliuc! în iaz și dă de știre lui Scaraoschi despre omul lui Dumnezeu, cu năravul dracului. Ce să facă dracii? Se sfătuiesc între dâșșii, și Scaraoschi, căpetenia dracilor, găsește cu cale să trimită pe unul din ei c-un burduf de bivol plin cu bani, să-i dea pusnicului Dănilă, ca să-l poată mătura de-acolo.

— Na-ți, mă, bani! zise dracul trimis; și să te cărăbănești de aici; că, de nu, e rău de tine!

Prepeleac se uită la cruce, se uită la drac și la bani... dă din umeri și-apoi zice:

— Aveți noroc, spurcaților, că-mi sunt mai dragi banii decât pusnicia, că v-aș arăta eu vouă!

Dracul răspunde:

— Nu te pune în poară, măi omule, cu împăratul iadului; ci mai bine ia-ți bănișorii și caută-ți de nevoi.

Apoi lasă banii și se întoarce în heleșteu, unde găsește pe Scaraoschi tare mâhnit pentru pierderea unei comori așa de mari, cu care ar fi putut dobândi o mulțime de suflete.

Prepeleac, în acest timp, se chitea cum ar face să vadă banii acasă la dânsul.

— Bun! zise Dănilă. Nici asta nu se ia din drum. Tot mănăstiri să croiești, dacă vrei să te bage dracii în seamă, să-ți vie cu banii de-a gata la picioare și să te facă putred de bogat!

Pe când se îngrijea el cum să ducă banii acasă, iaca un alt drac din iaz i se înfățișază înainte, zicându-i:

— Măi omule! Stăpănu-meu s-a răzgândit; el vrea mai întâi să ne cercăm puterile și-apoi să iei banii.

"*Ia, acu-i acu!*" zise Prepeleac în gândul său, oftând.

Dar este o vorbă: *tot bogatul mintios și tânărul frumos*. Dănilă mai prinsese acum la minte.

— Puterile? Ei, cum și în ce fel?

— Iaca cum: dintru-ntâi și dintru-ntâi, care dintre noi amândoi a lua iapa ta în spate și va înconjura iazul de trei ori, fără s-o pună jos și să se răsuflă, ai aceluia să fie banii.

Și cum zice, umflă dracul iapa în cârcă și într-o clipă înconjură iazul de trei ori. Prepeleac, văzând atâta putere din partea dracului, nu-i prea veni la socoteală, dar tot își ținu firea și zise:

— Măi Michiduță! doar eu te credeam mai tare decât ești! Așa-i că tu ai luat iapa în spate? Însă eu ți-oi lua-o numai între picioare; și îndată se și azvârle pe iapă și înconjură iazul de trei ori, fără să se răsuflă.

Dracul atunci se miră mult de asta și, neavând ce mai zice, iscodi alta.

— Acum să ne întrecem din fugă, zise el.

— Măi Michiduță! da' cu mine ți-ai găsit că poți tu să te întreci din fugă?

— D-apoi cu cine?

— Vină încoace, să-ți arăt eu cu cine!

Apoi merge împreună cu dracul în niște porumbrei, unde vede un iepure dormind, și i-l arată.

— Vezi tu colo pe cineva ghemuit jos și mititel?

— Văd.

— Acela-i copilul meu cel mai mic. Aține-te! Și când l-oi trezi din somn, să te iei după el. Și-odată și strigă: u! ta! na! na! na!...

Atunci iepurele sare, și dracul după el. Fug ei cât fug, și de la o vreme dracul pierde urma iepurelui. Până acum toți râdeau de Prepeleac, dar acum a ajuns să râdă și el de dracul. Pe când Dănilă se ținea cu mâna de inimă, râzând de prostia dracului, iaca și acesta se înturna gâfuind.

— Mă! da' sprinten și sprintăroi copil mai ai, drept să-ți spun! Când aproape-aproape să pun mâna pe dânsul, i-am pierdut urma, și să te duci, duluță!

— Seamănă tătâne-său, sireicanul! zise Dănilă. Ei? mai ai poftă să te întreci și cu mine?

— Ba mai pune-ți pofta-n cui!... Mai bine să ne întrecem din trântă.

— Din trântă? Doar de ți-e greu de viață. Mă! tot am auzit din bătrâni că dracii nu-s proști; d-apoi, cum văd eu, tu numai nu dai în gropi, de prost ce ești. Ascultă! Eu am un unchi bătrân de 999 de ani și 52 de săptămâni; și de-l vei putea trânti pe dânsul, atunci să te încerci și cu mine, dar cred că ți-a da pe nas.

Zicând aceste, pornește înainte și face semn dracului cu mâna, să vină după el. În fundul pădurii, sub niște stânci, se afla o bizunie de urși, peste care dăduse Prepeleac, umblând câteodată, ca pusnic ce se găsea, după vlăstari sălbatici și după zmeură. Ajungând ei aproape, Dănilă zise:

— Iaca locașul unchiului meu. Intră înlăuntru; ai să-l găsești dormind în cenușă, cu nasul în tăciuni. De vorbit, nu poate vorbi, că măselele și dinții i-au căzut mai bine de o mie de ani.

Dracul, când n-are ce face, știți ce face... Intră înlăuntru și începe a-și purta codița cea bârligată pe la nasul uncheșului. Atâta i-a trebuit lui moș Ursilă, ș-apoi las' pe dânsul! Deodată sare mânios din bârllog, haț! dracul subsuoară și-l strânge cu atâta putere, de era să-și dea sufletul, și ochii i-au ieșit afară din cap cât cepele de mari.

— Na! nu cauți, ș-o găsești, zise Dănilă, care privea de departe vălmășagul acesta și se strica de râs. Dar nu știu ce face dracul, că face el ce face, și cu mare greu scapă din labelle lui moș Ursilă. Dănilă, cum vede pe drac scăpat, bun teafăr... se face că-l scoate.

— Ia las', măi omule, las'! nu-ți mai face obraz. Dacă ai știut că ai un moș așa de grobian, pentru ce m-ai îndemnat să mă lupt cu el?

— Da' ce? Nu ți-a plăcut? Hai și cu mine!

— Cu tine, și numai cu tine, m-oi întrece din chiuit; și care-a chiui mai tare, acela să ia banii.

— Bun!... zise Dănilă în gând; las' că te-oi chiui eu! Măi Michiduță! Ia chiuie tu întâi, ca să aud cum chiui.

Atunci dracul se crăcește c-un picior la asfințit și cu unul la răsărit, s-apucă zdravăn cu mâinile de torțire

cerului, cască o gură cât o șură, și, când chiuie o dată, se cutremură pământul, văile răsună, mările clocotesc și peștii din ele se sperie; dracii ies afară din iaz câtă frunză și iarbă! Și oleacă numai de nu s-a risipit bolta cerului. Dănilă însă ședea călare pe burduful cu bani și, ținându-și firea, zise:

— Mă! da' numai așa de tare poți chiui? Eu mai nu te-am auzit. Mai chiuie o dată!

Dracul chiuie și mai grozav.

— Tot nu te-am auzit. Încă o dată!

Dracul chiuie ș-a treia oară, așa de tare, de credeai că s-a rupt ceva într-însul.

— Acum nu te-am auzit nici atâta... Așa-i c-a venit și rândul meu?

— Mai așa!

— Măi Michiduță! când oi chiui eu, ai să asurzești ș-au să-ți sară creierii din cap. Înțeles-ai tu? Însă eu îți priesc bine, dacă-i vrea să mă ascuți.

— În ce fel?

— Ia să-ți leg ochii și urechile c-un ștergar, dacă vrei să mai trăiești.

— Leagă-mi ce știi și cu ce știi, numai să nu mor!

Atunci Dănilă leagă strâns c-un ștergar gros de călți ochii și urechile dracului, ca la baba-oarba; apoi ia o drughineăță groasă de stejar în mână, căci, cât era de pusnic Dănilă, tot mai mult se bizuia pe drughineăță decât în sfânta cruce, și pâc! la tâmpla dracului cea dreaptă, una!

— A... leu! destul! Nu mai chiui!

— Ba nu! stai, Sarsailă! tu cum ai chiuit de trei ori? Trosc! și la stânga una!

— Va... leu! destul!

— Ba nu-i destul! și-i mai trage și-n numele tatălui una!

— A...uleo! strigă dracul îngrozitor, și cu ochii legați, cum era, văicărându-se grozav și zvârcolindu-se ca șarpele, se aruncă în iaz, spunând lui Scaraoschi cele întâmpalte și că nu-i de suguit cu vrăjitorul acesta.

Dănilă însă ofta din greu lângă burduful cu bani și se tot frământa cu gândul ce-i de făcut. Când, iaca al

treilea drac i se înfățișază înaintea, c-un buzdugan strașnic de mare în mână, pe care îl trânteste la pământ și zice:

— Măi omule! ia, acum să te văd! Cine-a azvârli buzduganul ista mai tare în sus, ai aceluia să fie banii.

“Na! Dănilă, zice el în gândul său, așa-i c-ai sfeclit-o?”

Dar vorba ceea: “Nevoia învață pe căraș”.

— Ia zvârle-l tu întâi, măi dracule!

Atunci dracul ia buzduganul de coadă, și când îl zvârle, se suie așa de tare, de nu se mai vede; și abia după trei zile și trei nopți, căzând jos, cu mare strășnicie s-a cufundat în fundul pământului, de s-au zguduit temeliile lumii!

— Ia azvârle-l și tu acum, zise dracul îngâmfat.

— L-oi zvârli eu, nu te îngriji, dar scoate-l mai întâi în fața pământului, cum a fost și la tine.

Dracul ascultă și-l scoate.

— Hait! mai repede, mai repede, că n-am timp de așteptat...

— Mai îngăduiește puțin, tartarule, că nu te trag copii de poale! Dracul îngăduie, căci n-are încotro.

Nu trecu mult și ziua se călători. Cerul era limpede, și luceferii sclipitori râdeau la stele, iară luna, scoțând capul de după dealuri, se legăna în văzduh, luminând pământul.

— Da' nu-l mai zvârli, omule?

— Ba am să-l zvârl de-acum; dar îți spun dinainte, să te ștergi pe bot despre dânsul.

— De ce?

— Iaca de ce: vezi tu colo în lună niște pete?

— Le văd.

— Acolo-s frații mei din ceea lume. Și, Doamne, mare nevoie mai au de fier, ca să-și potcovească caii. Uite bine și vezi cum îmi fac semn cu mâna, să le dau buzduganul ista; ș-odată și pune mâna pe dânsul.

— Stăi, nepriceputule, că buzduganul ista îl avem lăsat moștenire de la strămoșul nostru; și nu-l putem da nici pentru toată lumea; ș-odată-i și smuncește buzduganul din mână, și fuga cu el în iaz, spunând lui Scaraoschi ce era să pătească cu buzduganul.

Atunci Scaraoschi, îngrijit și mânios grozav, chemă

Înainte să pe toată drăcimea și bătu din picior, strigând:

— Acum, în clipă, să se aleagă unul dintre voi care să meargă și să afurisească pe acest proclat și vrăjmaș cumplit.

Pe loc și vine unul înainte să, tremurând.

— Să trăiți, mârșăvia-voastră! Eu mă duc să îndeplinesc nelegiuirea voastră poruncă.

— Mergi! și dacă-i fi meșter și-i izbuti, să știi c-am să te fac mai mare.

Atunci dracul pornește c-o falcă-n cer și cu una-n pământ, și într-o clipă și ajunge la pusnicul Dănilă.

— Măi omule, zise dracul. Tu, cu șmecheriile tale, ai tulburat toată drăcimea; da' acuși am să te vâr și eu în toate grozile morții! Hai să ne blestemăm, și care dintre noi amândoi a fi mai meșter, acela să ia banii!

Ș-odată și-ncepe dracul a boscorodi din gură și a descânta, că nu știu ce face, de-i pocnește lui Dănilă un ochi din cap. Săracul Prepeleac! se vede că i-a fost scris tot el să răsplătească și păcatele iepei frăține-său, ale caprei, ale gânsacului logodit și ale boilor uciși în pădure. Pesemne blestemul găștelor văduvite l-a ajuns, sărmanul!

Doamne! Multe mai are de pătimit un pusnic adevărat când se depărtează de poftele lumești și se gândește la fapte bune!... Ș-apoi ce este mai gingaș decât ochiul? Dănilă crăpa de durere! dar, oricât îl durea de tare, el tot își ținu inima cu dinții și zise:

— Nu mă sperii tu cu de-alde-aceste, demon spurcat ce ești! Am să te fac să-ți muști mâinile și să mă pomenești în toată viața ta!

— Dă, dă, nu mai dondăi atâta din gură și blestemă și tu acum, să te văd cât ești de meșter.

— Ai să iei burduful cu bani în spate și ai să mergi la casa mea, căci blestemurile părintești nu-s la mine. Înțeles-ai?

Și, cum zice, încalecă și Dănilă pe burduf; iară dracu-i umflă în spate și zboară iute ca gândul taman la casa lui Dănilă Prepeleac.

Copiii și nevasta lui, când au văzut un bivol zburând pe sus, au rupt-o de fugă, înspăimântați. Dănilă, însă, a început

a-i striga pe nume; și ei, cunoscând glasul lui, s-au oprit.

— Dragii tatei, băieți! Ia veniți încoace și aduceți cu voi și blestemurile părintești! ragila și pieptenii de pieptănat câlți!

Băieții încep a curge toți, care dincotro, cu blestemurile părintești în mână. Îi venise acum și lui Dănilă apa la moară.

— Puneți mâna, copii, pe jupânul ista, și începeți a-l blestema cum îi ști voi mai bine, ca să-i placă și dumisale.

Atunci lasă pe copii, că și dracul fuge de dânșii. Au tăbărât cu toții pe dânsul și l-au schingiuit după placul lui Dănilă. Ș-a început dracul a țipa cât îi lua gura; și scăpând cu mare greu de mâinile lor, hârșcâit și stâlcit cum era, a lăsat și bani și tot și s-a dus pe urlați după ceilalți.

Iară Dănilă Prepeleac, nemaifiind supărat de nimene și scăpând deasupra nevoii, a mâncat și a băut și s-a desfătat până la adânci bătrânețe, văzându-și pe fiii fiilor săi împrejurul mesei sale.

Care dintre următoarele însușiri se potrivesc celor 2 frați?

fratele cel mare

harnic

lene ☐

grijului

s ☐ rac

ghinionist

chibzuit

fratele cel mic

Ce vrea să spună autorul atunci când îl caracterizează pe Dănilă Prepeleac?

- este *“nechitit la minte”*

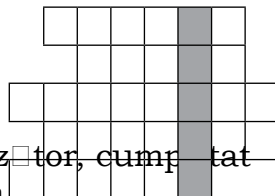
nu este atent

nu îl duce capul

- este *“nechibzuit la trebi”*

nu este calculat, prev ☐ z ☐ tor, cump ☐ tat

face numai ceea ce vrea

Dănilă Prepeleac își vinde boii pe o pungă. Spunem deci că este:

E, B, C, I, U, N, H, I, T, Z

— — — — —

Dănilă Prepeleac reușește să-l păcălească pe trimisul lui Scaraoschi. Rezolvă rebusul și află cum este Dănilă Prepeleac.

Dacă nu e leneș, e ...

Dacă nu e fericit, e ...

Dacă nu e agitat, e ...

Dacă nu e prost, e ...

Dacă nu e bleg, e ...

Ce ați învățat, dragi copii, din această poveste?

Chiar dacă s-a dovedit la început prost, neîndemânatic, nechibzuit și neatent, până la urmă, Dănilă Prepeleac a făcut dovada istețimii sale. Ceea ce înseamnă că în viață și cei mai puțin descurcăreți pot fi capabili, în anumite condiții, să-și pună mintea la contribuție și să se descurce singuri.

Păsărica în timpul iernei

Iarna ninge și îngheață,
Frigul crește tot mereu,
Păsărica cea isteță
Nu mai zice cântul său.
Când afară viscolește,
Ea s-ascunde tremurând
Într-un dos, unde găsește,
Nu ca vara, ciripind;
Ci, zburlită și-ntristată,
Flămândă ca vai de ea,
Pe la drum mâncarea-și cată,
Sărmănica păsărea.
Dumnezeu care-a făcut-o
Pe dânsa, ca și pe noi,
O nutrește ș-o-ncălzește,
El o scapă din nevoi!

Cum poți ajuta păsărelele în timpul iernii? Iată aici câteva sfaturi:

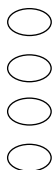
- Prin amplasarea de căsușe din lemn în copacii din parcuri și grădini. În căsușe se pot pune semințe de dovleac, grâu, alune zdrobite, felii de pâine, untură nesărată, resturi de mâncare. De asemenea, păsărelele pot fi hrănite pe pervazul unui geam, dar numai în cazul în care nu aveți pisici în preajmă. Cu cât mai multe păsărele se vor hrăni din hrana pusă de oameni, cu atât mai multe vor reuși să treacă mai ușor peste iarnă.

- Din sticle sau borcane goale de plastic se pot confecționa cu ușurină hrănitoare pentru păsărele. Se decupează la mijlocul sticlei o gaură mai mare, prin care să intre pasărea și se pun semințe pe fundul sticlei, care se agață apoi în copaci sau la streășina caselor.

Nu lucrezi, n-ai ce mânca

Ar fi un mare păcat
Omul leneș de-ajutat.
Dacă lenea-l stăpânește,
Singur este vinovat.
Cine ziua nu muncește
Doarmă noaptea nemâncat!
Bine-a zis biata furnică
Grierului calicind:
Ai petrecut astă-vară?
Joac-acum, de-i fi putând!
Iar la vara viitoare,
Măi jupâne grieruș,
Fii ca mine strângătoare,
Nu tot trage din arcuș...
Ț-ei deda corpul la lucru,
Lenea nu te-a stăpâni;
Și la iarn-având strânsură,
Lipsa-ți vei îndeplini.

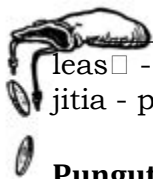

.....

Glosar

Capra cu trei iezi

a cârnoaie - a rupe, a sfâșia
de când lupii albi - dintotdeauna, de mult timp
s-a făcut oale noi ulcioare - a murit
prichiciu - marginea cuptorului
funigine - cenușă
chersin - covată
a dobzoala - a pedepsi
la cada cu dubala - la tăbăcărie
tihoaraie - prăpastie
gugulici - mititei

leas - adun - tur de nuiele
jitia - povestea

Punguța cu doi bani

hapsân - lacom, avar
lespede - piatr lat
dihanie - animal
hazna - loc unde se ineau banii
ol - p - tur
a gbui - a prinde, a înfca
buhai - taur

Ursul păcălit de vulpe

caaveic - hain de blan
bizunia - vizuin
a anina - a aga

Povestea unui om leneș

costi - povârni, pant
posmagi - pesmei, pâine uscat
chiti - gândii, socotii
se lehmesete - a i se face lehamite, sil, a se satura

Fata babei și fata moșneagului

horopsit - neglijat, prsit
sor de scoar - sor vitreg
robace - muncitoare, harnic
gteje - crengi, vreascuri
tbuie - scule
cârtitoare - nemulumit, cârcota
pârlaz - punte
cum umbl melia - (a vorbi) ca o moar stricat
uernic - desfrânat
a râni - a cura
lozie - salcie
a humui - a lipi cu hum (argil)
s v l - s v spele
lutoare - ap fiart

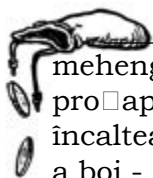
a-□i fe□teli (mâinile) - a-□i murdări mâinile
sturlubatic□ - nebunatic□
ple□uv - chel
cociorva - v□tra

Soacra cu trei nurori

pojijie - ceea ce apar ine unei gospodării
a r zle□i - a îndepărta
 tiubei - vas făcut din trunchi de copac
chit□ - mănunchi
dimerlie - unitate de măsură, bani  
oboroc - vas din scoar   de tei
a struji pene - a cur  a penele de partea nefolositoare
plachie - fel de mâncare
a sclipui - a str nge cu greu
com ndul - bani pu i deoparte pentru  nmorm ntare
a  mb la tortul - a umezi cu salivă firul tors
a v ntura (mălaiul) de buc - a lăsa mălaiul să cadă de la mică
 n l ime, de mai multe ori, ca să se cure e de impurit  i
(puicile) nadolence - rasă de găini
boghet□ - mo at□
diat□ - testament
a ghigosi - a îndesa, îngrămădi
st rlci - pete pe piele
n s lie - sicriu
resteie - cuie cu care se închide jugul

Dănilă Prepeleac

pestri   la ma e - rea, zgârcit□
grap□ - grebl□
teleag□ - c ru   mic□
t njal□ - un fel de proțap pentru prinderea vitelor în jug
c rceie - piese din lemn/fier de la car
hreap□ - grebl□ mic□
  poi - furc□
troscot - brebenel, plantă cu frunze mici
a  ugui - a glumi
treampa - schimb în natură
a hartoi - a schimba direc ia, a face carul să alunece

mehenghi - iste□, □mecher

pro□ap - lemn de care se fixeaz□ jugul la carul cu boi

încaltea - cel pu□in, m□car

a boi - a în□ela, a p□c□li

(a face un) otrocol - a intra prin, a face ravagii

b□rbân□□ - vas de lemn în care se p□streaz□ laptele

a smomi - a prosti, a în□ela

li□i□□ - pas□re de balt□

tumurug□ - bucat□ de lemn cilindric□

costoroab□ - grind□

burduf - sac din piele net□b□cit□

grobian - necioplit, grosolan

drughinea□□ - bar□ de lemn sau fier

proclat - tic□los

hâr□câit - zgâriat

.....

CUPRINS

Introducere	3
Capra cu trei iezi	7
Pungu□a cu doi bani	16
Ursul p□c□lit de vulpe	22
Povestea unui om lene□	26
Fata babei □i fata mo□neagului	30
Soacra cu trei nurori	40
D□nil□ Prepeleac	49
P□s□rica în timpul iernei	63
Nu lucrezi, n-ai ce mânca	64
Glosar	65